ч. 240 (14.784). Львів, субота 30. жовтня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gótówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

1-листопадові богослуження.

КОМУНІКАТ.

Дня 1. листопада ц. р. в год. 9-ій рано відслужиться в архикатедральному храмі св. Юра торжественна архиерейська Служба Божа в намірені Українського Народу при участи представників установ, на яке запрошується вірних.

З огляду на те, що святоюрська катедра ніколи не могла помістити всіх вірних, що беруть участь у спільній молитві, а в теперішньому часі, коли в обновлюваній катедрі стоїть руштування, буде тим менше місця, прошу Впр. ОО. Парохів і Завідателів львівських церков, щоб охотили у своїх церквах заповісти й відслужити Службу Божу в понеділок 1. листопада для вірних своїх парохій, як це вже заповів Парохіяльний Уряд св. Спаса.

Вірних святоюрської парохії прошу до участи в богослуженні в катедрі св. Юра.

О. Леонтій Куницький, парох.

44-ох розстріляних в одному дні.

НА УКРАЇНІ.

Вчора розстріляли у Писарівці 5-ох членів диверсійної організації, в Острогозьку (Воронiжчина) 5-ох членів шкідницької організації, в Краснім Лугу (Донеччина) 4-ох членів троцькістівсько-бухарінівської організації.

У Харкові почався процес проти директора та 3-ох урядовців збіжевого уряду, яким закидують шкідництво.

В РОСІЇ.

В Кураганськім районі (Красноярська округа) розстріляли 7-ох урядовців районових установ, у німучинськім раойні — 3-ох, у Єрцево (Саратівщина) — 5-ох членів контррев. організації, у Чистополю (татарська автономна республика) — 2-ох працівників бактеріольогічної ляборaторії.

АРЕШТУВАННЯ.

В Москві говорять, що ГПУ арештувало бувшого народнього комісаря освіта Бубнова та голову виділу в центральному комітеті партії Яковлева, члена центрального виконавчого комітету СССР. Яковлев, як комісар рільництва, безоглядно переводив колективізацію.

Агенти ГПУ арештували м. ін. інж. Туполева, конструктора літаків, що збудував апарат „АНТ 25", на якому Громов зробив свій перелет до Америки. (ПАТ).

Німеччина не візьме участи у брюссельській конференції?

Деякі німецькі часописи твердять, що німецький уряд мабуть відмовиться від участи у брюсельській конференції сигнатарів договору 9-ох держав. Мотивом відмови, на думку „Дейлі Телеграфу" є участь СССР у конференції, на думку „Дейлі Експресу" — зле відношення до німців на Далекому Сході після світової війни.

ПРИСТАНЬ АМОЙ ЗАГРОЖЕНА.

Як подає китайська преса, китайці енергійно приготовляються до оборони пристані Амой, що її японці загрозили, займаючи острів Гію.

МОНГОЛЬСЬКА ДЕРЖАВА ПІД ЯПОНСЬКИМИ ВПЛИВАМИ.

У Суйюані почалися передучора наради конгресу Внутрішньої Монголії в будинку міської ради. Бере участь у них 50 делеґатів з 5-ох монгольських ліг, які обєднують разом 3 міліони монголів та пів міліона китайців. По вшануванні памяти Джінгіс-хана мінутною мовчанкою приступив конгрес до нарад.

Кн. Теґ, шеф монгольського військового уряду, привитав конгрес, подаючи йому до відома програму нарад. Представники китайців запропонували зміну теперішнього устрою Внутрішньої Монголії на автономію, що конгрес одноголосно ухвалив.

Кн. Теґ у розмові з представниками преси підкреслив небезпеку комуністичних впливів на азійські народи. Ці народи — казав кн. Теґ — продовж віків угиналися під ярмом людей білої раси. Тепер мусить Монголія під егідою Японії взяти участь у відбудові незалежної Азії.

Перед бльокадою цілого побережа червоної Еспанії.

МАЛЛЬОРКА — БАЗОЮ НАЦІОНАЛЬНОЇ ФЛЬОТИ.

Авас повідомляє, що від учора (четвер) пристань Пальма на острові Малльорці стала головною морською базою національної фльоти.

Ескадра еспанської національної фльоти під командою адмірала Франсеско Морено Фернандеса заблькує східні еспанські береги від французького кордону аж по пристань Альмерію. Адмірал Фернандес приїхав минулого четверга пополудні на кружляку „Канаріяс" до Поленсі і відїхав зараз до Пальми, щоб перебрати начальну команду над морськими, повітряними і сухопутніми військами, що ними командували до цієї пори контрадмірал Бастарраш, ґенерал Кановас і полковник Рамон Франко (брат шефа уряду).

Еспанські военні кораблі, що дотепер були на північних водах, пливуть до нової морської бази. До диспозиції адмірала Фернандеса є 35 морських одиниць, з чого 4 кружляки („Канаріяс", „Альміранте Сервера", „Балеарес" і „Наварра") та дві канонірки: („Дато" і „Каналеас"). Фльота перетне довіз харчів для червоних.

Крім фльоти командуватиме адмірал Фернандес ґидроплянами та іншими літаками, крім того сухопутньою залогою Малльорки; вони зложені з еспанців, а не з італійців — як це твердить ліва преса.

НА ЕСПАНСЬКОМУ ФРОНТІ.

Національне командування повідомляє: В Астурії національні війська дальше очищують терен і визбирують военний матеріял. Під Мадридом артилерійська й піхотна перестрілка; на північному відтинку заломився наступ червоних на клініку. Летуни збомбардували залізничу стацію Порт Ву.

Комунікат валенсійського міністерства оборони подає: У Мадриді червоні висадили єдно крило клініки в університетському місті та перешкодили національним мінерам.

59.000 ЧЕРВОНИХ З ПІВНІЧНОЇ АРМІЇ В ПОЛОНІ.

Як повідомляють з Хіхону, від упадку того міста до 27. ц. м. національні війська взяли в полон 22.000 червоних.

Крім того 37.000 червоних попало в неволю без зброї або добровільно перейшло до національних військ.

Старі пляни і нові методи.

Львів, 29. жовтня 1937.

Земельна справа, як найбільше життєва для нашого селянства, була завжди і є досі такою, що нею цікавиться не тільки безпосередньо заінтересоване село, але й загал нашого громадянства. Закон про виконання земельної реформи з 28. грудня 1925 р. увів значні обмеження у набуванні землі при парцеляції більшої земельної власности. Практика земельних урядів, після їх скасування повітових старост і воєвідських урядів ті обмеження ще поширила і скріпила, коли йшло про набуття землі українським селянином. Обмеження опісля поширено і законним шляхом, а саме законом про границі держави з 9. липня 1936 р. і законом про деякі обмеження в обороті нерухомостями, що повстали з парцеляції, з 14. квітня 1937 р. Накінець і гасло, кинене польською пресою та ріжними польськими організаціями, як напр. „Звйонзек обрōньцув Львова", „Звйонзек офіцерув резерви" і т. д. що на терені Східної Галичини обєдналися недавно у спільній організації під назвою „Секретаріят Порозумевавчи Польскіх Органiзаций Сполечних Малопольскі Всходней", а саме — що в українські руки не можна віддати ні клаптика землі, витворили такий фактичний стан, що нині український громадянин дійсно не може набути при парцеляції майже ані пяди землі.

На підставі зізнань колишнього повітового земельного комісаря в Тернополі Волошинського, що він як свідок зложив їх під присягою у процесі за урядові зловживання проти земельного комісаря Піхурського перед трибуналом суду присяглих у Тернополі ще в 1924 р., стало відомим, що на основі таємної інструкції міністерства земельних реформ при парцеляції на південно-східних і східних „кресах" місцеві неполяки, себто українці, могли набути лише чотири відсотки парцельованої землі. В практиці цього в засаді і придержувалися, а що не завжди і не всюди та що в українські руки попадало часом і більше як 4 відс., це вже робили і деякі самі поляки, заінтересовані у здобутті більшого зиску з продажі землі саме українцеві, а не полякові, що не хотів, або й не міг дати високої ціни і то готівкою.

Що більше. Свідомо поширено леґенду, що в останньому часі перейшло в руки українських селян аж 220.000 гектарів землі з парцеляції. З тої леґенди зроблено алярм, що його започаткував краківський „І. К. Ц." і львівська польська преса, а за ними стали кричати й ріжні польські „кресові" організації на тему стрāшенної небезпеки і загрози від українців, що розхапують, мовляв, польські маєтки. Секундують їм старі професори львівського університету д-р Станіслав Грабський і д-р Ромер, а останній видав навіть відповідну алярмуючу брошуру.

Ці фальшиві алярми спростував поневільне щойно недавно директор „Земск-ого Т-ва Парцеляційного" Горчинський у розмові з п. М. Грекович, що помістила свій репортаж п. н. „На садибах осаднікув подольскіх" у львівському ендецько-санаційному „Дзенік-у Польск-ому" (ч. 282). Згаданий директор заявив виразно, що „Земске Т-во Парцеляційне", яке в парцеляції у Східній Галичині займає майже монопольне становище, розпарцелювало до 1. липня ц. р. 36 маєтків простором 9.195 гектарів у трьох повітах південного Поділля: Копичинці, Борщів і Заліщики, де під цю пору є найбільше насилення парцеляції. З того запасу землі продали кольоністам 7.242 га. Землю купили майже самі поляки (96.3 проц.), отже навіть понад норму, про яку згадував колись у тернопільському суді земельний комісар Волошинський. Українським селянам не продали там ні клаптика землі. Навіть не всі українці, що служили в дворі, могли

купити землю, хоч вони, як двірська служба, мали першенство перед усіми іншими вже на основі постанов самого закону про виконання земельної реформи.

А треба знати, що саме південне Поділля є тереном з величезними земельними лятифундіями і саме тому виказує найвищий відсоток карловатих господарств і сільського беземельного пролетаріяту. Саме там є найбільший голод землі у місцевого хліборобського населення. Та всупереч цьому наскрізь нездоровому аграрному устроєві спроваджують туди і сьогодні масово кольоністів зі заходу, що загострює непомірно соціяльні і національні відносини на селі. Така земельна політика викликує теж і відповідні настрої у нашому селі, що бачить безвихідність свого господарського положення. Розпучливі настрої є лихим дорадником та творять пригідне підложжя і під реакцію, що колідує з постановами карного закону. На це приходить реакція з другого боку і витворюється заворожене коло та посилення у ньому дуже грізного ферменту.

Досі кінчилося на тому, що кольоніст зі заходу набував при парцеляції землю за розмірно невисоку ціну і вже сам на місці старався про будову і загосподарювання, користуючись і тут деякою публичною допомогою. Сьогодні є вже перші спроби віддати кольоністам наділи з будинками і створити нову готову кольонію на такий взірець, як це колись робила на Познанщині Пруська Комісія Кольонізаційна. У Бедриківцях біля самих Заліщик, маєтности Турнавової, будують тепер на основі виробленого пляну сорок осель з мешкальними і господарськими будинками при битій дорозі і кольоністи прийдуть туди до готових модерних будинків і на скомасовані наділи. А Бедриківці — це найбідніше село в цілому заліщицькому повіті, де число пролетаріяту дійсного і півпролетаріяту доходить до 90 відсотків загалу мешканців села!

І ніхто з наших місцевих селян не може скористати з веденої парцеляції, бо, всупереч усім зусиллям не буде закваліфікований. Теперішня нова кольонізаційна метода, застосована в Бедриківцях, має бути поширена і на інші маєтности на Поділлі (головно південному), що підпали під примусову парцеляцію.

У прикордонних повітах діє закон про границі держави. Великі ригори цього закону відчувають передовсім і то особисто, мешканці громад прифронтової смуги з обмеженнями щодо свободи рухів і збірного життя, якими у сумежних зі Совітами повітах кермує фактично КОП. Це творить окрему картину нашого сучасного життя, залежного там у великій мірі від старшини або підстаршини, чи навіть простого вояка КОП-у. У всіх прикордонних повітах, як теж у деяких громадах сумежних з ними повітів до 30 кільометрів від границі, усі трансакції нерухомостями мусять мати дозвіл воєвідського уряду — незалежно від обмежень, що їх передбачує закон про виконання земельної реформи з 28. грудня 1925 р. і закон про деякі обмеження нерухомостями, що повстали з парцеляції, з 14. квітня 1937 р. Це спинювало взагалі всі трансакції нерухомостями на селі у тих повітах і тому нотаріяльні канцелярії були там зовсім пусті, бо ніхто з селян не хотів робити ніяких контрактів. Вони й піднесли публично крик, внаслідок чого дозволено на трансакції селянськими нерухомостями без попереднього воєвідського дозволу до вис. одного гектара. Одначе ця полекша не відноситься до ґрунтів, набутих з парцеляції.

Згаданим законом про границі держави обнято і два окружні міста у неприкордонних повітах — Чортків і Коломию, і то для національно-політичних цілей. Це й було смертельним ударом для обороту нерухомостями і тому ті міста стараються про звільнення їх зпід закону про границі держави. Супроти нас у містах, де обовязує цей закон, є така практика, що українцеві майже неможливо набути там якусь реальність, або хочби докупити для регуляції клаптик землі, як це було нпр. у Заліщиках, де не дали такого дозволу.

Практичне застосування земельного закону з 14 квітня ц. р., що обовязує від 14. жовтня ц. р., ще маловідоме. Отже діють дальше старі пляни, давно нам відомі, і нові методи, як ось у Бедриківцях, що витворюють нові ситуації та змушують нас до дальшої сторожкости і безупинної оборони!

Д-р Степан Баран.

Ліґа Націй і оборона національних меншин.

Женева, 25. жовтня 1937.

Питання це, яке деякі політики в Женеві уважали вже майже похованим, робиться знов актуальним. До цього причинилися політичні події останніх місяців на західнім кінці Европи та в її східній частині, і намагання представників поодиноких держав перевести таку реформу Ліґи Націй, що й оборону національних меншин у Женеві не моглаб цілком поминути.

Держави Малої Антанти стали в останнім часі цариною боротьби політичних впливів осей Берлін—Рим та Льондон—Париж. Намагання зміцнити звязки між Угорщиною та поодинокими учасницями Малої Антанти з одного та притягти Угорщину до цілої Малої Антанти з другого боку зробили актуальним питання національних меншин у межах малоантантських держав, передовсім у Ч. С. Р. В цій останній поставлено гостро на денний порядок знову справу мадярської меншини на Словаччині. Користаючи з цього, Національна Словацька Рада розвинула знову жвавішу акцію в Женеві в справі словацької іреденти. Зактуалізувалося знов і питання мадярських меншин у Румунії та Югославії, яке угорські державні чинники намагаються розвязати наскрізь приязним способом, маючи на увазі, що цього шляху супроти Ч. С. Р. додержати неможливо й не пощастить. Дуже загострилось питання національної автономії судетських німців наслідком побиття їх політичних представників, що зібралися на конференцію в Тепліц-Шенав, чеськими поліцаями. На европейськім заході актуальною стала справа басків у межах нової Еспанії, а може незабаром стати остільки-ж актуальним і питання автономії Катальонії.

З огляду на ці події та праці комісії в справі реформи Л. Н. варто звернути увагу на нову книжку Артура де Бальоґа, професора політичних наук старого угорського університету в Колошварі, п. н. „Акція Л. Н. у справі оборони меншин" (L' Action de la Societe des Nations en matiere de protection des minorites, par Arthur de Balogh. Paris. Les editions internationales. 47, Rue Saint-Andre-des Arts 1937). Це поважна, наскрізь наукова праця на 186 сторінках великої вісімки, **справжній підручник у меншостевій справі, необхідний для кожного політика, що займається нею**, написаний, на жаль, у французькій мові, і то не дуже легко. В першій частині досліджує автор інтернаціональні ґарантії для меншин, дає їх юридичне означення, означує їх істоту та вжиток, який робить Л. Н. з цих ґарантій. Відтак він зазначує межі їх пристосування та обовязок Л. Н. контролювати його і вказує на наслідки дотеперішньої практики Л. Н. у цій царині.

Другу частину книги присвячено формальній процедурі полагоди окремих меншинових справ у рямках Л. Н., в ріжних її інстанціях — у Секретаріяті, Комітеті Трьох, Раді Л. Н. Знати цю процедуру треба кожному політикові і навіть кожній приватній людині, що шукає оборони в Л. Н.

Найцікавіша з погляду національно-політичного третя частина праці, в якій міститься **критика інтернаціональної оборони меншин.** У ній автор зазначує недостачі в сучасній системі охорони, органічні хиби Л. Н. і т. і., критикує її діяльність у цій царині та пропонує засоби зробити інтернаціональну оборону меншин чинною. Між іншим він говорить: „Л. Н. не осягнула ані універсальности своїх членів, ані рівности між ними... Органічною хибою Л. Н. є те, що приняття до неї не залежить від того, що робиться на території держави, яка зголошується до Л. Н. Зібрання супротивних елементів у Л. Н. осягнуло найвищого щабля з моментом приняття туди СССР... Головною хибою діяльности Л. Н. у справі оборони меншин є перевага політичних мотивів при здійснюванні оборони, тоді коли Л. Н. повиннаб бути безстороння. При сучаснім стані інтернаціонального права меншини є лише предметами, але не підметами інтернаціональної регляментації... Рада бережеться уживати засобів, які моглиб бути чинними при обороні меншин. Незначне число скарг, переданих до Ради Л. Н., і той факт, що меншини не дістали ніколи цілковитої направи заподіяних їм кривд, виявляють досить виразно недосконалість оборони меншин, практикованої Л. Н."

Щоб зробити оборону меншин чинною, автор пропонує, щоб вона перестала бути справою політичною та зробилася справою міжнародного права. Він вказує і на іншу, дуже поважну хибу в юрисдикції оборони меншин. Звичайно умови запевнюють лиш особисті, а не національні права. В них говориться не про національні меншини, а про особи приналежні до раси, релігії чи мови, або про особи, що говорять мовою іншою, як більшість населення. Ці вислови свідчать про індивідуалістичну концепцію прав, призначених членам меншин. **Тимчасом треба боронити права національности на її культуру, мову, віру.** Національність творить не кількісну ріжницю, а якісну. Йде не про велику кількість з одного та малу з другого боку, а про дві рівноправні національности. Національна нетолерантність остільки-ж противна засаді волі і справедливости, як і релігійна... Оборону прав може забезпечити лише юридична установа. Отже і для інтернаціональної оборони меншин має бути створений такий юридичний орган.

Л. Н. має слідкувати за тим, щоб постанови умов були суворо додержувані державами, які їх підписали. Л. Н. має обовязок відновити свій авторитет, змінивши свої методи. **Оборона меншин має бути справжня і дійсна, а не позірна".**

Такі головні засади, висловлені у праці професора де Бальоґа, і вони вказують на те, що знайомство з цією книжкою оплачується. Питання інше: який реальний ужиток з цих засад може зробити та чи інша меншина? Але це вже питання краєве.

М. Данько.

През. Бенеш про закарпатську автономію.

З нагоди 19-літніх роковин відновлення чеської держави през. д-р Едв. Бенеш виголосив промову, в якій між іншим торкнувся справи автономії для Закарпаття. День 8. жовтня ц. р. — сказав през. Бенеш — був днем, в якому ми виконали наші міжнародні зобовязання супроти Підкарпатської Руси, започатковуючи її автономію. Дальші етапи цієї автономії прийдуть у найближчому часі.

Українська пісня в льондонському радіо.

Дня 22. жовтня передавала в год. 6.35 вечором найбільша англійська радіостанція (Рідженал) вязанку українських пісень, укладу проф. Олександра Кошиця. Співав їх хор Брітіш Бродкастінґ Корпорейшен під батутою знаного англійського диригента Леслі Вудгейта.

Пізнати було, що добре зіспіваний хор завдав собі чимало труду, щоб пісням (всіх пісень було шість) дати не тільки правильну інтерпретацію, але й віддати українського духа. Слова до пісень — англійські. Перед кожною піснею подавано докладне пояснення самої пісні, а також коротко її історичний підклад, головнож до козацьких пісень.

Цього року вже другий раз передає головна радіостація Англії українські пісні. Шкода тільки, що їх репертуар досить обмежений. Здалосяб його доповнити. В цьому найкраще моглиб помогти наші американські музичні установи, які вже нераз виступали перед англійською публикою. Вони знають, що найкраще надається для такої цілі і певно мають англійські тексти пісень.

Українська музика й українська пісня стрічаються з великою прихильністю в Англії. Доказом цього є хочби й самі радіопродукції. Народні пісні передавали льондонські стації (Нешенал і Ріdженал), нашу церковну музику передавала стація в Ліверпулі, а через телевізію виступала наша славна піяністка Любка Колесса навіть в українському народньому строю (21. травня ц. р.). Як довідуємося, в дуже короткому часі, бо з початком листопада, виступить вона, на запрошення, з другим концертом на радіотелевізії. (Укбюро. Льондон).

„ДЕНЬ ОЩАДНОСТИ“.

Вже від кільканацяти літ щороку день 31. жовтня присвячений у всьому культурному світі пропаганді ідеї ощадности. У дні 31. жовтня йде скрізь „рух“ за ощадністю, у тому дні найголосніших тонів добуває акція, яка має на меті довести міліонові маси до того, щоб кожна одиниця відкладала постійно, при всякій нагоді, хоч мікроскопійну частину свого заробітку на щадничу банкову книжечку. Така широка пропагандивна акція, якою кермують громадянські організації, рахується з тим, що вона мусить дійти до свідомости мас, до яких не можна промовляти аргументами національної економіки ані вищої суспільної конечности: до переконання мас трапляють лапідарні слова й короткі агітаційні фрази ясним і безсумнівним змістом. Така пропаганда має довести до того, щоб найширша публика, під політичним оглядом навіть найпримітивніша, стала активним чинником у збірному фронті господарського життя всієї нації: сам факт, що люди складають свої дрібні гроші на книжечку до рідної фінансової установи — є свідоцтвом участи в громадянському активі! Бо така величезна вага дрібної ощадности для господарського життя нації.

Тому в усіх краях відбуваються сьогодні всякі імпрези, академії, збори й сходини У часописах, на афішах, віконних наліпках і великих транспарентах, порозвішуваних на стовпах чи бальконах впоперек вулиць видніють ядерні поклики. Інформаційно-пропагандивні відчити й промови надають радіостації, на цю тему є вже ціла популярна література, ба навіть істнує „гимн ощадности“. „Для індивідуального добра кожного вкладчика, для добра дітей, для добра дальшого покоління, для спільного добра громади, для боротьби з безробіттям, для розбудови промислу, для забезпеки мира, для скріплення оборонности держави, для спасення нації“ — нема такої благородної цілі, для якої не працювала б дрібна ощадність!

У 1924. році міжнародній конгрес у Медіолані призначив день 31. жовтня днем ощадности, а поступ техніки поруч із зростом ваги господарських питань спонукують всіх прихильників тієї ідеї посилювати свою акцію. Висліди блискучі: міліярди гроша, що марнувались у „панчохах“ скупарів чи розпливались марнотратниками по чужих кишенях — стали животворною кровью в національно-господарському організмі всіх народів. Міліярдові капітали повстали з маленьких грошенят. Бо й грізні хмароломи й найбільші повені повстають з міліярдів маленьких краплин!

Але нічого нам згадувати золоті водопади Америки чи Англії. Ми, галицькі українці, берім собі за примір до наслідування той факт, що на терені Галичини розумно ведені польські комунальні каси громадять річно по 15 міліонів та сьогодні виказують 247 міліонів зол. вкладкових ощадностей, з міських кругів дрібних власників, реміснинків, інтелігенції, ба навіть домашньої прислуги і робітничої бідноти.

Генеза повоєнного ощадностевого руху, який став цілим могутнім суспільним явищем, дуже проста: світова війна економічно зруйнувала і переможених і переможців і тоді вони пригадали собі давно відому в економіці правду про дрібну ощадність, як джерело багатства. При меткій і вмілій реалізації тієї правди найкраще виходять могутні народи, сильні числом та ощадностевими можливостями. Очевидно, що менші народи, бідніші, з меншими можливостями, можуть добути відповідно менші висліди й успіхи. А проте мусять їх добувати, мусять виявити максімум енергії у своїх зусиллях, саме тому, що для них дрібна ощадність — це не тільки найповажніший, найлекший і найдоцільніший шлях до піднесення національного господарства, але й може — шлях єдиний.

І тому, йдучи за покликом Т-ва „Ощадність“, що його оноді оголосило „Діло“, присвятім в дні 31. жовтня наші розмови між нашими найближчими, у наших товариських сходинах, — ідеям ощадности. Від 12-ти літ, себто від оснування статутового Т-ва, що займається виключно цією справою, спершу святкує „День Ощадности“ Львів, потім — вже впродовж цілого листопада і грудня — край. Акція за масовою ощадністю мала за тих 12 літ щодо своєї техніки і метод ріжні недостачі. А проте тих 12 літ не минуло безслідно! Аж лячно подумати, на якому далекому місці стоялаб уся наша кооперативна мережа та вся народня господарка, колиб не гасло ощадности, спопуляризоване і далі популяризоване та реалізаційно охоплюване Т-вом „Ощадність“. Це не добра коньюнктура, хист одиниць-провідників, навіть не організаційні здібности апарату та жертвенна праця урядовців, службовиків і всіх робітників на кооперативній ниві, лише поширення гасла ощадности дало ті позитивні висліди, що їх маємо у постаті нашої сучасної кооперації.

З другого боку рішуче необхідно приєднати для ідеї ощадности ширші кола громадянства, ніж їх досі приєднано. Потрібна мобілізація чільних кругів і всього „мізку“ народу, так само, як потрібний пієтизм для ідеї ощадности. Дотеперішні висліди акції у користь масової ощадности заохочують до нової ініціятиви, до дальшої праці, до безупинної пропаганди та дбайливої організації в користь великого діла: всенародньої ощадности!

Д-р Юліян Гірняк.

—o—

Україніка в англійській пресі.

1937-ий рік належить безперечно до найкритичніших від світової війни. Небезпека збройного конфлікту між поодинокими европейськими державами не була ніколи ще така близька, як кілька разів цього року. Відсунуло його доля на пізніше хіба тільки тому, що поодинокі держави не мали ще віри у свої сили.

Війна в Еспанії та конфлікт у Китаю до деякої міри притьмили всі інші проблеми, але проте українська справа вперто держалася на сторінках англійської преси. Вже цей сам факт свідчить про її велику вагу.

Понижче передаємо статистичний перегляд статтей і згадок про українські справи, які появилися в англійській пресі за останніх девять місяців. У скобках цифри з мин. року: Січень — 66 (54), лютий — 88 (63), березень — 56 (85), квітень — 71 (103), травень — 47 (80), червень — 96 (63), липень — 73 (97), серпень — 76 (81), вересень — 89 (181).

(Укбюро, Льондон).

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітніх змагань.

ІВАН СМОЛІЙ.

КІНОМАН.

Він без сумніву виріжнявся між мешканцями моєї камяниці. Мешкав на партері в офіцинах, останні двері праворуч під високим брудним муром, що його всіми силами чіпався затурканий, дикий виноград. Мешкав із жінкою і двома дітьми, дівчинкою Клярою і хлопчиком, що звався як і батько Антін. А прізвище вже легко вишукати у довгому списі льокаторів — воно на кінці, тож зараз впадало в очі — Вакін. Так: Антін Вакін — заняття: артист.

Щоранку бачив я його, як виходив зі свого мешкання на затишне подвіря, голосно позіхав і ставав непорушно. Важко було вгадати, що думає в цій хвилині. Очі Вакіна зупинялися задумано на пагінцях винограду, потім разом з ним пхалися горі муром, аж покіль не досягнули квадрат голубого неба між сірими мурами. Тоді вибігав малий, ясноволосий Вакін, чіпався за батькові руки і лебедів:

— Татку! Мама кличе до сніданку!

Вакін мов би не чув цієї просьби. Його зір почивав знову свою мандрівку, зупинявся на бочівці на дощівку, потім на калабаню, що не зважаючи на гострі санітарні приписи, дихала випарами гнилих обрізків бульби, моркви і крохмалю.

— Татусю, чуєш?

Вакін несподівано звертався до малого, брав його на руки, підкидав мов мячик, ловив і оба сміялись якось дивно, таємничо. Я був від першої хвилини зацікавлений цією родиною. Артисит. Гм? Лихо його знає, що це за артисит? Маляр, різьбар, актор? Артист, чи не все одне! Однаково певне, що безробітний ще й з ріднею. І на вид цієї зворушливої стрічі старого Вакіна з сином, я просто був приголомшений. З запертим віддихом слідкував я за їхніми рухами, очарований безміром батьківської любови. Безробітний, без сумніву безробітний. Може в голоді? Мене огортали мелянхолійні настрої, я мріяв про те, якби то добре було, якби я був багачем. Я покликав би малого Вакіна і дав йому старанно завинену якусь суму грошей.

— Даш це татусеві. А як будуть питати від кого, не кажи. Чуєш?

Ясна голівка кивнулаб мені тоді здивовано, притакливо і погналаб до хати.

Тут думки врвались, я хватав за перо. Бо й навіщо оці думи, коли єдиний мій гонорар ще невиплачений, а головне, нині на обід залишилось мені ще двацять сотиків?!

Пополудні старий Вакін десь зникав. Його не було ввечір, ні вночі. Тільки ранком зявлявся все однаковий, задуманий, виходив на подвіря і починав свої розшуки. Моя цікавість зростала поступнево. Я нераз крадькома сходив зі свого мешкання з піддашя на долину, щоб добре приглянутися. Інколи мене охоплювала страшна охота підійти, представитись, заговорити, та моя вроджена соромливість стримувала мене цупко перед порогом брами.

Цього дня я не вийшов як звичайно, щоб купити дещо на обід. У кишені було лиш десять сотиків, малих, нікчемних, що тільки дратували своєю присутністю. Я бистро обсервував подвіря. Це було єдине заняття, що не томило мене в цю хвилину.

Старий Вакін вийшов як звичайно по обіді. Високий, випрямлений, добре одягнений. Цей одяг був для мене великою загадкою. Колиб я зустрів Вакіна десь на вулиці, я напевно взяв би його за якогось буржуя, добре ситуованого громадянина з повною кишенею, з повним житом і достойною ситою міною на обличчі. Але тут у кутку офіцин, на подвірю, куди ніколи не заглядало сонце? Ні, рішуче ні! Це мусить бути якийсь безробітний. По його відході я ходив увесь час по кімнаті. Нежданно звабив мене знову до вікна дзвінкий дитячий крик. Я поглянув униз. Малий Вакін пустував зі сестричкою по подвірі, бігав довколо, чіпався знеможеного виноградника та гукав на сестричку.

— Мак Дональд! Мак Дональд!

А вона обурена бігала, щоб зловити його.

— Ковбой! Ковбой!

Я збіг наділ і вийшов на подвіря. На мою появу Кляра — нинішня Мак Дональд — злякано втекла до хати. Але малий Вакін залишився.

— Малий, ходи сюди!

Він не рухався з місця, не втікав, ані не підходив ближче.

— Як тебе звуть? — спитав я підходячи.

— Антін Вакін! — відповів сміло, зухвало глянувши мені в обличчя.

— А де мешкаєш?

— Тут. А пан там нагорі. Татусь казав, що пан мусить належати до роду птахів, або поетів, що мешкає так високо.

— А чим є твій татко? — поставив я найпекучіше питання.

— Кіновий артист! А мама то артистка — каже татко і називає її місс Гарвей, а себе Бальтіморе. Кляру кличе Мак Дональд, а мене — ковбой!

І хляснув малими штудерним батіжком як справжній ковбой.

Я стояв мов укопаний. Здивування росло. Кіновий артист! Он як! Але у нашому місті? Яким чудом? І мешкає в офіцинах у кутку темного, гнилого подвіря?

— А де татко пішов тепер?

— До кіна.

— Умгу. А що він там робить?

Малий Вакін стенув безрадно, потім полизався на мене з призирством, що ставлю такі

Ревізія в російській церкві під Парижем

ТАЄМНИЧА БІБЛІЯ

На приказ судової влади, що веде слідство у справі ген. Міллера поліція перевела ревізію в Озуар ля Фаллієр (місцевість під Парижем, де є вілля Скоблінних) та забрала відтіля біблію. Мабуть у тій біблії є ключ шифру, яким Скобліни порозумівались з ГПУ, бо арештована жінка Скобліна домагається, щоб її дати ту біблію; вона мабуть хоче скомунікуватися шифром з чоловіком. „Лє Журналь" висловлює підозріння, що батюшка з Озуар, який недавно сповідав Скобліну, також співпрацював з ГПУ.

КОГО ЩЕ ХОТІВ СХОПИТИ СКОБЛІН?

„Лє Журналь" довідується, що поліція найшла у нотесі Скобліна пляни помешкання одного російськго емігрантського діяча, якого ГПУ мало схопити крім Міллера. Не подають його назвиська, „Журналь" згадує лише, що є це генерал, відомий військовий автор.

Загальні Збори Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи" у Львові.

В пятницю 29. ц. м. відбулися у Львові в салі Бесіди Загальні Збори Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи". Збори відкрив голова ПСК проф. Ластовецький Микола, який теж зясував у своїй промові працю і труди Союзу за минулий рік. Звідомлення з минулорічної діяльности відчитав урядовець Повіт. Союзу п. Іван Деркач. У звітовому році було на терені львівського повіту 95 кружків РШ з 4428 членами. На терені м. Львова є 14 Кружків РШ і 1. Секція Прихильників РШ при чит. ім. М. Шашкевича Студентів Богословської Академії — з 3531 членами. Разом у Львові і львів. повіті є 7782 членів.

Заходами ПСК РШ у Львові, при помочі Комісії Дошкілля зорганізовано у звітовому році дитячі садки у 77. селах при Кружках РШ; у тих дит. садках було 2.300 дітей. Загальні кошти тих садків доходили до 10.000 зол.

При Кружках РШ на Богданівці, Замарстинові та Клепарові ведено світлиці а на Знесінні та у Винниках захоронки РШ.

Сім Кружків РШ у Львові має на удержанні 8 прив. вселюдних шкіл РШ. Число дітей у всіх тих школах дійшло до 1277. Виховання і навчання тих дітей віддано 22 учителькам, 16 учителям і 5 катехитам. Лікарський нагляд був у руках 4 наших лікарів. За ініціятивою ПСК та його Організаційно-Рефератової Комісії основано при кількох сільських Кружках РШ зимові курси домашнього господарства, крою, шиття і трикотарства, на яких ведено також планові гутірки на популярно-научні теми. Для розвинення ініціятивної діяльности та одноцільного наладнання праці у сільських Кружках РШ і нагляду їх діяльности — висилав ПСК делегатів з відчитами на організаційні та виховні теми. При тій нагоді переводив теж провірку книговедення і уділював рад та вказівок на місцях. Від ПСК виходила ініціятива уладжування аматорських вистав, концертів, діточих виписів, фестинів, забав і т. п. — яких у звітовому році було 472.

Як у попередніх роках, так і у звітовому році Рада ПСК поділила працю між своїх членів в той спосіб, що під їх проводом створено окремі Комісії зі запрошенних осіб зпоза Ради. Були такі комісії: 1) Організаційно-Рефератова під пров. проф. Бляшки Баранової; 2) Дошкілля — проф. Кузьмова Яр.; 3) Видавнича — д-ра Біланюка Петра; 4) Люстраційна — п. Коржана Михайла; 5) Правної поради — д-ра Бречки Дмитра; 6) Фінансова — д-ра Мармаша Романа.

В минулому діловому році канцелярія ПСК видала 38 обіжників, вислала 1462 писем і приняла 1838 писем. 1270 відпоручників Кружків РШ дістало устні вияснення до ріжних питань рідношкільних справ, що свідчить яскраво про дійсне зацікавлення членів РШ діяльністю Кружків РШ у львів. повіті. В канцелярії ПСК до листопада 1936. р. працював один службовик, від листопада 1936. до червня 1937 — двох і від червня 1937. — 3-ох службовиків.

Зі звідомлення голови організаційно-рефератової комісії п-і Бляшки Баранової довідались ми, що в минулому році було 312 поїздок на села, значить 33 більше, як у минулому році. Підчас тих поїздок до 91 сіл виголошено 332 реферати. Зважившi, що П.С.К. має 95 кружків, бачимо, що тільки до 4 кружків не було поїздок.

Звіт скарбника відчитав п. І. Деркач. У звіті почули ми такі цікаві дані: Сума оборотового рахунку ПСК була у плюсах 3.632.82 зол. і в мінусах 36.177.11 зол. Підмог кружкам на учительські платні виплатив ПСК 18.538.99. Датків зі Львова було 21.321.32 зол., з повіту 3.932.64 зол.

Після відчитання звідомлень провідник контрольної комісії п. Полянський подав звідомлення з контролі та поставив внесок уділити минулорічній Раді ПСК абсолюторію.

У дискусії над звітами говорили: дир. Сухий М., дир. Снилик Д., п-і Б. Баранова, п. Тома Кордуба (який накинувся образливими словами на провідниць дитячих садків, за що дістав загрозу відібрання голосу від предсідника. Під пресією салі мусів теж свої слова відкликати), п. Галамай Ст., проф. Полянський, п. Кульчицький, п-і Сташинська Ольга (в обороні провідниць). При кінці дискусія починає загострюватися, особливо заміти п-і Баранової під адресою студентів, викликують репліку представників студентства. В дискусії забирали слово ще й інші представники.

Комісія-матка у складі: проф. Вол. Гусак, п-і Дарія Генківська, проф. Яр. Кузьмів, о. Харина Волод. і студ. Борис Левицький зголосила таку листу нової Ради: голова — проф. М. Ластовецький. Члени Ради: м-р Алиськевич Роман, д-р Біланюк Петро, студ. Галамай Степан, п-і Голубцева Катря, о. канц. Галант Микола, дир. Іжицький Омелян, о. Ковалюк Тимотей, ред. Коржинський І., д-р Лопатюк Василь, д-р Мармаш Роман. Заступники: п-і Ковпокова Ярослава (Бродки), проф. Кузьмів Ярослав, п. Пристайко Василь з Лісневич. Контр. комісія: д-р Бречка Дмитро, Єзерський Кость і дир. Полянський Волод. Збори вибрали голову і членів Ради одноголосно.

Відтак голова проф. М. Ластовецький відчитав відповідні резолюції, які Збори приняли. Збори закінчилися відспіванням національного гимну.

нерозумні питання і, хляснувши батіжком, побіг подвірям до своєї кімнатки.

Оця порція нових відомостей вистачила мені за добрий обід, коли я сидів коло бюрка і може всоте пережовував: кіновий артист Бальтімор Мек Дональ, Гарвей, ковбой. Справді ціле кіно! Цього вечора я не пішов навіть на вечерю, лише погасив світло, зійшов надолину і ждав у брамі на новевідкритого кінового артиста. В голові зашуміло. На чорта здались оці дурні новелі, ціла літературна робота! Є щось краще: стану репортером, блискучим, метким, геніяльним! Безумовно і це зараз! Дебют? Чудовий! Про життя великого кінового артиста у злиденних умовинах у старій камяниці під сірим муром, що його чіпається силоміць дикий виноград. Ранкові роздумування, зворушлива стріча з сином і оці назви: Бальтімор, Гарвей, Мек Дональ, ковбой. Дебют, знаменитий, ревеляційний! Цеж небуденне, це таке відмінне від того, що пишуть і говорять про життя кінових артистів. Приступлю нині до нього і зроблю з ним оригінальне інтервю. Яка це буде сензація: „Я стрінувся з ним уночі на темному подвірі, як вертався з цілоденної важкої праці..."

Я був виснажений до краю, пекольно голоден, але надія держала мене непохитно на становищі, поки врешті десь коло одинацятої я не почув скрип головної брами і його знайомі кроки. Але я ганебно струсив, питома мені соромливість зросла в цю хвилину до небувалих розмірів і замість прекрасного інтервю, я почув тільки знайомий скрип дверей. Мене огорнула пітьма і самота.

Найближчий день був мій, він мусів бути мій! Я картав себе немилосерно за цю свою бідну рису, я переконував себе, що мушу позбутись її, що в нинішному світі для таких людей нема місця.

НА ШЛЯХУ ДО ІТАЛЬО-БРИТІЙСЬКОГО ПОРОЗУМІННЯ.

Льондонська преса передбачує, що у Брюселі стрінеться мін. Іден з Чіяном. Стріча обох міністрів матиме, на думку „Дейлі Мейл", величезне значіння. Коли дійде до порозуміння мін. Іден запросить мін. Чіяно до Льондону як офіційного гостя британського уряду. На думку щоденника, майбутня стріча Ідена з Чіяном у Брюсселі є причиною компромісовости Італії в комітеті неінтервенції. Також „Дейлі Телеграф" уважає, що брюссельська конференція дасть нагоду до зближення поміж міністрами закордонних справ великих держав.

І В АЛЬЖИРІ НЕСПОКІЙНО.

Вчора (четвер) рано альжирські тубільці намагались уладити в Орані маніфестацію і обкидали камінням поліцію, що закликала їх розійтися. Щойно військо розігнало маніфестантів, ранячи у шерзі 30 осіб.

—o—

НОВИЙ ГУБЕРНАТОР ФРАНЦУСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО БАНКУ.

Губернатором Банку Франції став Бреар де Буаcанже. Його попередника Гіро заіменували почесним губернатором.

—o—

СОЦІЯЛІСТ ДЕ МАН НОВИМ БЕЛЬГІЙСЬКИМ ПРЕМІЄРОМ.

Бельгійський король Леопольд доручив провідникові соціялістичної партії Вандервельдові місію створити новий уряд; Вандервельде місії не приняв. Тоді король звернувся в цій справі до міністра скарбу в кабінеті Ван Зелянда Де Мана, який приняв місію і почав розмови з майбутніми членами уряду. Де Ман є заст. голови соціялістичної партії.

Вандервельде заявив королеві, що його кандидатура не розвяже кабінетної кризи з уваги на становище, яке він заняв у справах міжнародньої політики.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

Економічний огляд.

Світська і духовна інтеліґенція на купецько-ремісничому фронті.

З приводу покликання до життя першої „Української Католицької Безвідсоткової Каси в Перемишлі“.

Невеличкий, петітом видрукований допис із Перемишля, приніс читачам „Діла“ вістку про першу українську безвідсоткову касу. Щоправда справа безвідсоткового кредиту не нова й на нашому ґрунті. Вже майже перед роком виринула вона у Союзі Українських Купців у Львові і на сторінках часопису „Торговля і Промисл“. У висліді створено при Пром-Банку у Львові **„Фонд Безвідсоткового Кредиту“**, що спирається матеріяльно на безвідсоткових вкладках.

Не можна сказати, щоб ця першорядної ваги справа найшла поважніший відгук в українському середовищі. Старались ми її спопуляризувати двома статтями в „Ділі“ (ч. 32 і 37) і дрібнішими замітками, писав про цей рід кредиту інж. І. Ольховий в „Госп.-Кооп. Часописі“. Проте не тільки не зявлялись фанатики цієї акції, але навіть не вдалось защіпити в українському громадянстві думки про те, щоб воно льокувало частинно свої ощадности у згаданому вище „Фонді Безвідсоткового Кредиту“. А врешті це звязане тільки мінімально з якоюсь жертвенністю, бо певність льокати гарантує Пром-Банк і вся „жертва“ вкладчика зводиться до резиґнації з відсотків на два роки (так довго зобовязується вкладчик не виймати своєї вкладки).

Щоправда „Ф. Б. К.“ при Пром-Банку таки найшов трохи безкорисних вкладчиків і веде вже кілька місяців акцію безвідсоткового кредиту для незасібних українських купців і ремісників. Але ця акція далеко не така, якою повинна вона бути при відповідних фінасових засобах.

І ось — як сказано — зявилась на днях перша в нас установа, якої завданням є поставити безвідсотковий кредит на терені Перемишля, підтримуючи ним міщанський стан у цьому місті. Та не тільки тим замітна перемиська „Українська Католицька Безвідсоткова Каса“ (так вона називається), що вона є першою в нас **самостійною** касою, а також тим, що на фронт безвідсоткового кредиту вийшло наше **духовенство:** установчими зборами проводив крилошанин о. **Кричмар** і він увійшов теж у склад першої управи.

Відомо, що безвідсотковий кредит для дрібних купців і ремісників перші в Польщі поставили жиди. Поставили його так, що, тепер мережа їхніх безпроцентових кас є незвичайно густа, а „Цекабе“ — себто варшавська Централя Кас Безпроцентових є в жидів у найбільшому пошанівку. Діяльности „Цекабе“ і сотням її провінціональних комріок завдячують бідні чи зубожілі жиди те, що збудували собі варстати праці або їх утримали в переломовому часі. Розпроваджені серед них кредити жидівських безпроцентових кас ідуть уже в сотки тисяч золотих. А фінансові засоби для цих кредитів здобуті майже виключно через використання жертвенности жидівського громадянства, бо вся справа побудована на філянтропії.

Поляки, спираючись на жидівських зразках і досвідах, розбудували також свою організацію безвідсоткового кредиту дуже сильно. Піонірами цієї акції **було в них духовенство.** Першу християнську безвідсоткову касу покликав до життя о. пралат Маркил Ґодлевський при парохії Всіх Святих у Варшаві. Вона до сьогодні знаменито працює. Працюють також добре численні її посестри, що появились після неї на території цілої Польщі, включно з землями, де живе наш нарід. Появилось теж чимало кас безвідсоткового кредиту вже з почину самих польських купців чи ремісників, проте **при великому зацікавленні і при активній підтримці польської інтеліґенції, зокрема польського духовенства.** Це духовенство розуміє вагу купецько-ремісничого стану і вважає доцільним не тільки ним пильно опікуватись, але — як писали недавно у львівській „Ґазет-і Косцельній“ кс. Мілевський і кс. Сєженга — вважають конечним **цей стан творити**, „впливаючи особисто на вартісні одиниці“.

Не можна сказати, щоб українське духовенство не цікавилось ближче життям і потребами основного міського елементу, яким є ремісники і купці. Згадаємо хоч би звязані з оснуванням і веденням Т-ва Ремісничо-Промислова Бурса у Львові особи: о. Залуцького, о. Бачинського, о. Малиновського й о. Бучацького на чолі з самим о. митрополитом Шептицьким.

Таксамо наша світська інтеліґенція тут і там виявляє деяку цікавість для життя і потреб українського купця і ремісника. Проте назагал **можна і треба, конче треба** куди більше робити, щоб зберігти і зміцнити український купецько-ремісничий стан, беручи хоч би приклад з наших сусідів. Одною з найцінніших акцій є саме акція безвідсоткового кредиту, бо — відомо — фінансова поміч наших противників нераз буває приманою для наших бідних чи зубожілих міщан, буває одною з причин страт у нашому національному білянсі.

Не маємо заміру робити з цієї статті заклику в роді того: підтримуйте безкорисними своїми вкладками (страта тільки відсотків!) „Фонд Безвідсоткового Кредиту“ при Пром-Банку у Львові, чи зацікавтесь негайно „У. Католицькою Безвідсотковою Касою“ в Перемишлі. Вже зі змісту статті виходить, що така підтримка є конечна, є одним із основних проявів доцінювання ваги міст і їх стрижня — міщанства. Зате з правдивим вдоволенням хотіли ми занотувати і насвітлити дещо факт, що в Перемишлі повстала перша самостійна католицька каса безвідсоткового кредиту для українських купців і ремісників, та що в оснуванні її взяла численну участь наша інтеліґенція, включно з духовенством. Хоч — як кажуть: одна ластівка не робить ще весни, — то проте цей факт уважаємо спробою здійснити незвичайно важне гасло, яке треба поширювати серед нашої інтеліґенції: фронтом до міста, фронтом до міщан!

В. Несторович.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

РОЗРІСТ ПРОМ-БАНКУ.

Щораз живіша діяльність Пром-Банку у Львові не дозволяє йому вже душитись у двох кімнатах. Як довідуємось — Союз Українських Купців і Українське Технічне Т-во переходять на другий поверх у камяниці при вул. Ґродзіцьких 1, а Пром-Банк бере для себе майже ввесь І-ий поверх, себто 2 великі салі і 3 кімнати.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ПРОТИ ГОСПОДАРСЬКОЇ КОЛЬОНІЗАЦІЇ.

Ремісничі організації у Виленщині почали акцію проти наїзду ремісників з Познанщини і Поморя, заявляючи, що цей наїзд підкопує екзистенцію місцевих ремісників.

УМОВИНИ ГОСПОДАРСЬКОГО РОЗВИТКУ МІСТ СХ. ГАЛИЧИНИ.

Під таким наголовком (для точности: „сх. Малопольщі“) написав статтю президент Львова д-р С. Островський і помістив її в „Цодзєнній Ґазеті Гандльовій“. Автор зазначує, що приділ державних кредитів на потреби міст є занадто скромний. Зокрема у надіях передусім міста трьох південно-східних воєвідств, хоч у них крім звичайних інвестиційних потреб виступають ще й потреби „рації стану“: міста повинні — мовляв — причинитись до повставання „людових і єпишкопських“ домів, костелів, каплиць, читалень і бібліотек, щоб міцніше звязати польське населення. Дальше говорить президент Львова про ділянки на Підкарпатті, де „треба підтримати прив. ініціятиву в напрямі розвою новітніх урядженнь і скріплення польського стану посідання“. Ще дальше обговорює автор ось-такі справи: канал Висла-Дністер, залізниця Снятин—Станиславів—Львів—Белзець—Люблин — Варшава (господарське і політичне значіння!), будівництво робітничих домів, доріг, реґуляція рік, які перепливають через міста, водопроводи і каналізація, купальні, торгові галі, шкільні будинки, тощо. Те все дуже потребує в багатьох містах трьох східно-галицьких воєвідств і вяжеться з престіжом держави, з господарським піднесенням і оборонністю. П. Островський заявляє, що є неможливістю дальше поминати Сх. Галичину в урядових інвестиційних проєктах.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ПІСЛЯ УСТУПЛЕННЯ Д-РА ШАХТА. — ЧИ МІЛІТАРИЗАЦІЯ НІМЕЦЬКОЇ ЕКОНОМІКИ?

Уступлення двох господарських потентатів, Ван Зеланда і Шахта, з їх дотеперішніх становищ, є сензацією дня в господарському світі. Що буде з місією Ван Зеланда дотично нової господарської конференції світу? Як буде виглядати тепер господарська і фінансова політика Німеччини? Ось питання, які дещо непокоять госп. кола. Д-р Шахт уступив з поста міністра господарки (президентом Райхсбанку залишився), бо його приватно-капіталістичне наставлення не відповідає господарським тенденціям уряду, зокрема полк. Ґерінґа. Є чутки, що в Берліні буде створене міністерство чотирорічного пляну і що на його чолі станутъ три полковники, заанґажовані досі в т. зв. „оборонному господарстві“ (Вервіртшафт). Всі господарські справи мають бути сконцентровані, щоб не знайшлась нюдна розбіжність.

КРАХ І ПАНІКА НА НЮЙОРСЬКІЙ БІРЖІ — ПРОЯВОМ БОРОТЬБИ ФІНАНСІЄРИ З РУЗВЕЛЬТОМ. — „МАЛА КРІЗА“.

В господарських колах Парижа панує переконання, що ґрізні переходи нюйорської біржі були викликані не тільки міжнародніми труднощами, але теж штучно підтримані американською фінансієрою, яка в боротьбі з през. Рузвельтом використовує всі слабі місця і моменти. Та неприхильна великому амер. реформаторові фінансієра могла тільки поглибити ґрізні прояви, що вже вчетверте вертаються цього року як у Ню Йорку так і в Льондоні. Є це прояви нової крізи, яку називають тепер у світі „малою“ в відрізненні від „великої“ з років 1929—1932. Покищо цю крізу переживають обі англьо-саські посестри: Зл. Д. П. Америки і В. Британія

З нашої кооперації.

ОЩАДНОСТЕВЕ ЧИСЛО ГОСП. КООП. ЧАСОПИСУ.

Останнє число Господ. Кооп. Часопису з 31. жовтня ц. р. в цілости присвячене ідеї ощадности. Находимо там окрім відозви Т-ва „Ощадність“ у Львові кілька цінних статей на тему ощадности, а саме інж. Р. Раковського п. з. „Творім фонд господарської розбудови“, (цю статтю зреферуємо окремо), інж. В. Ольхового „Дві важні справи“ про безужиточність капіталів, що їх церковні влади переховують по церковних скарбонах замість віддавати до Райфайзенок чи Українбанків та про потребу порозуміння Українбанків щодо несовісних довжників, інж. І Ольхового на тему збірок дрібної ощадности, І. Федика про ощадностеву акцію в кредитових кооперативах Р. С. У. К. Це число Г. К. Ч. дає багатий матеріял для ощадностевих рефератів, виголошуваних з нагоди свят ощадности.

ОКРЕМИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ РЕФЕРЕНТ ЦЕНТРОБАНКУ.

Щоби краще організаційно наладнати діяльність наших Українбанків і Райфайзенок — доручив Центробанк за порозумінням з РСУК провадити поширену діяльність кредитових кооператив окружному організаційному референтові в особі дир. Романа Харамбури. Він має на місцях наладнувати організаційну працю Українбанків і їх відношення до Райфайзенок та провіркувати ділову діяльність і книговодство, як також видавати на місцях відповідні вказівки і доручення як устійнювати їх співпрацю з іншими видами нашої кооперації. Дир. Роман Харамбура, як довголітний директор Українбанку в Яворові розуміє значіння і вимоги організації української кредитової кооперації в сучасних обставинах розвою української кооперації і тому Центробанк доручив йому цю працю.

ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДКИ У НАШИХ КРЕДИТОВИХ КООПЕРАТИВАХ.

З днем 1. жовтня ц. р. усі наші кредитові кооперативи, окрім Центробанку, а було їх 657, мали на вкладках ощадности 8,230.274 зол., з пересічною квотою на одну кооперативу 12.527 зол. Усіх вкладчиків у цих кооперативах було 12.527, себто припадало на одного вкладчика пересічно 106 зол. Подрібніше: 114 Українбанків мало на вкладках ощадности 6,417.844 зол., 532 Райфайзенки 1,709.701 зол. а 11 інших кредитових кооператив 102.729 зол.

В 1937 р. прибули нові 72 кредитові кооперативи, число вкладчиків зросло на 22.8%. а сума вкладок на 18.1%. Поміж Райфайзенками маємо вже 29 таких Райфайзенок, у яких сума дрібних ощадностей з кінцем 1936 р. перевищела 10 тис. зол. і доходила до понад 50 тис. зол. (Іванків 51.284 зол.) Зате є пять таких Райфайзенок, що не мають взагалі ніяких зібраних ощадностей. Далі маємо 16 Райфайзенок, що назбирали ощадностей від зол. 31.— до 100.—, 80 від 101.— до 500.—, 78 від 501.— до 1.000.—, 11 від 1001.— до 2000.—, і 47 від 2001.— до 3000.— зол. Це є 320 тих Райфайзенок, що їх сума вкладок у найвищій групі не перевищає три тисячі зол. Дальше маємо 31 Райфайзенок, що назбирали ощадностей від 3001.— до 4000.—, 24 від 4001.— до 5000.—, 10 від 5001.— до 6000.—, 13 від 8001.— до 9000.—, і 1 від 90001.— до 10.000. Це кращі Райфайзенки, які дають 20% усіх Райфайзенок і зрештї згаданих 29 найсильніших від 10 до понад 50 тис. зол. ощадностевих вкладок.

ПРИНЯТТЯ НОВИХ КООПЕРАТИВ У ЧЛЕНИ Р.С.У.К

Дирекція Р. С. У. К. приняла на своїх засіданнях від 22. вересня до 8. жовтня 62 нові кооперативи у члени Р. С. У. К., не викреслила зі спису своїх членів 2 кооперативи.

В. Л.

Сторінка без політики.

Недискреції про мужчин із Голівуду.

Пишучи про мужчин у Голівуді слід перш усього ствердити, що є їх там багато менше, як жінок. Це доволі ясне: фільмова кар'єра вавжди радше манить жінок, як мужчин. Чоловіки не так легко вбивають собі у голову, що, мовляв, їх призначення: конче стати фільмовим актором.

Тому роля мужчини у Голівуді дуже приємна, особливо коли він має добру поставу, взаємини і дрібку спириту. Тоді й почувається він знаменито: окружений жінками, які добиваються за нього, всюди його побажають, ба навіть звеличують. Багато жінок тільки й тому приїздже до Голівуду наче на ярмарок мужчин із думкою про подружжя.

Інше діло, що такі голівудські подружжя тривають із правила дуже коротко, усеж таки жінки вдоволені, що довелось їм здобути те, чого бажали.

Очевидно не торкається це фільмових акторів, яких знову не так то легко зловити на гачок. Неодна приваблива власниця міліонів нарочно приїздже до Голівуду, щоб закинути сітку на улюбленого героя із срібного полотна. Одначе дуже мала частина таких ловів увінчалась успіхом, бо від часу, коли дав себе взяти на штуку молодий, зрештою вродливий актор, Анрі Фонда, ніякий інший не дав закувати себе у подружні кайдани.

Актори волють женитись із жінками зі свого середовища і хоч по нічних клюбах Голівуду чимало таких багатих „жінок до товариства" проте актори обмежуються до того, що заводять звичайну знайомість і на тому кінчиться увесь роман.

Ось вам для ілюстрації одна така сплетня, що їх багато почуєте в Голівуді: „Гейрі Гранта часто бачили в ресторані в товаристві фільмової акторки Мері Браєн. Давніше бачили його завжди з Бетті Фарнес. Мері Браєн ходила давніше з Джеком Окі і Діком Павелем. Тепер уже оба вони жонаті й оба подружилися з акторками". Або: „Давид Нівен показувався часто публично в товаристві Вірджінії Брус, хоч передтим надскакував він Мерле Оберон, яка конче хотіла зробити з нього славного актора. Говорили навіть, що вони обое по слові. До того часу Вірджінія Брус не розлучувалась із Цезарем Ромеро, а Ромеро був з черги невідступним товаришем Бетті Фарнес..."

Це подабає на справжню карузелю кохання, коли зважити, що Мерле Оберон ходить тепер із Бріяном Агерне, а той останній був донедавна приятелем Марлени Дітріх. З а Тайрона Павера борються тепер аж три акторки, що працюють у тому самому, що й він, виробництві: Аліс Фей, Льоретта Юнг й Соня Геніе. При цій нагоді треба зазначити, що все те дуже часто пахне звичайною собі кіновою рекламою, проте воно правда, що Голівуд жие тільки з Голівудом і подружжя заводяться там найчастіше таки між самими акторами. Бо так само і голівудські жінки не дають заманювати себе багатирям-парубкам, які приїзджають туди шукати подруг, щиро побренькуючи золотими долярами: вони найрадше виходять замуж за акторів. Та бувають винятки. Мирна Льой вийшла замуж за такого саме міліонера, інша річ, що аж тоді, коли її зірка стала меркнути. Молоденька Люіза Райнер, що прибула з Відня, розмірно скоро забула про Европу й віддалася за сценариста й письменника Кліфорда Одета.

Фредрік Марч і Адольф Менжу поженилися з акторками, Міріям Гопкінс одружилася з режисером Анатолем Літваком а мабуть усі вже знають, що Жене Реймонд є від трьох уже місяців щасливим мужом Джанет Мек Дональд.

Уілієм Павел оженився з Каролею Льомбард, хоч хотів женитись із Джін Гарльов, Франшо Тон жонатий із Джоен Кравфорд, яка передше була дружиною молодшого Даґляса Фербенкса. Словом — усі вони волють Голівуд: женяться, розводяться і вдруге женяться, але все те відбувається в голівудському млинку.

Мужчини одягаються там дуже вибагливо, хоч рідко коли роблять це з власної волі: просто тому, що так хоче виробництво. Купують одяг у найбільшім складі на бульварі Уілшайр. Багато дечого про тих славних покупців можна довідатися від експедієнток:

Уорнер Бакстер дуже багато вимагає від крою й моди, звертаючи найбільше уваги на комірці. Віліем Павел перед смертю Джін Гарльов тричі на тиждень заходив до крамниці, де купував щораз то нові краватки. Роберт Монтґомері цілими годинами просиджує у відділі спортових костюмів, де вигадує нові моделі. Тільки одного Клерка Гейбля годі там колинебудь стрінути. Цей актор не дбає про одяг, а коли мусить собі справити щось нове на виразне бажання виробництва, тоді складниця посилає йому товар до хати.

Тамошні мужчини майже ніколи не заходять у день до каварні. Вони переважно заняті працею, а коли й мають вільний час, тоді перебувають за містом і вправляють ріжні спорти. Всі вони в більшій або меншій мірі запалені спортовці. Увесь чоловічий світ Голіуду побачите на конкурсі гри в польо. Ерроля Фліна найрадше можна стрінути на ситківкових змаганнях, в яких часто бере він участь, а тоді цілі трибуни заповнюються гарними жінками. Це актор, до якого зідхає половина жіночого Голівуду. На кінець слід би згадати, що всі вони, ті мужчини з Голівуду, незвичайно пристійні, гарно збудовані і... не дуже інтелігентні. Такі, як Уілем Павел і Франшо Тон — це винятки. Назагал інтелектуальне зацікавлення мужчин у Голівуді дуже обмежене, проте всі вони відомі в цілому світі.

ПРАВА — ЛІВА.

Здається, що поняття „права-ліва сторона" — це щось таке звичайне, що нема навіть над чим застановлятися. Проте оповідають як правду, що в царському війську ще у XVIII. ст. не можна було навчити салдатів повертатися на команду „в право — в ліво!" інакше, як у той спосіб, що привязували до правого рамени жмут сіна, а до лівого солому, щоби всі рядовики поверталися якслід. Видно, що для „русского" мужика ці поняття — були дуже великою фільософією. Хто служив при війську, той знає, що іноді дуже тяжко навчити новобранців тієї мудрости.

Досліди виказали, що коло 1/5 всіх цивілізованих людей не знає і ніколи не навчиться того зовсім звичайного поділу сторін. Звичайно проблему „право-ліво" багато осіб розвязує в той спосіб, що в хвилині потреби пригадує собі, на котрій носить обручку, або котрою рукою... хреститься. Коли таку людину запитати про напрям, то вона перше махне рукою, а потім зорієнтується, чи то права чи ліва сторона. Значить, помагає собі все в якийсь спосіб.

Такий спосіб, чи брак орієнтації, або „змислу" вичувати сторони не має нічого спільного з розвитком інтелігенції. Нпр. славний фізик Гелмгольц цілком не мав того „змислу", і це нераз впроваджувало його в клопітливе положення. Тому й новобранець, який на приказ: „праворуч!" — немов нарочно обертається в ліво і тим самим вносить замішання в ряди свого відділу, ще не конче мусить бути неінтелігентний.

Він просто не може зрозуміти, що кожна річ може мати дві сторони й ніколи не зрозуміє, як то діється, що те, що для нього є „ліво", то для підстаршини, який стоїть проти нього, є саме „право". Вкінці радить собі в той спосіб, що приноровлюється до свого окруження і наслідує товаришів.

Можна би думати, що такими „каліками" є всі ліваки, бо навіть їх уважаємо ненормальними, коли йде про відріжнювання сторін. Але воно не так зле. Лівакам зовсім не бракує „змислу" відріжнювання сторін. Вони не є анормальними людьми. Ріжниця в тому, що осередок мови у них у мізку пересунений з лівої сторони — де він міститься в „нормальних" людей, що послуговуються правою рукою — на праву сторону. Колиж такого лівака приневолювати і приучувати послуговуватися правою рукою, то осередок мовний пересувається на праву сторону і через те відчуваються свого роду забурення у мізку, що викликує з черги загикування. Більшість таких, що загикуються, це саме відівчені ліваки. Це може трапитись навіть „нормальній" людині, коли їй ампутують праву руку.

Автім послугування лівою рукою не потягає за собою якогось умового упослідження і так, нпр. найгеніяльніший учений і маляр Леонардо да Вінчі був ліваком і свої твори писав від правої до лівої сторони, так, що його рукописи треба було читати при помочі дзеркала. Славний маляр Менцель все рисував лівою рукою, але малював правою.

Всі уладження в культурному світі наставлені на праву руку, почавши від клямки при дверях, а скінчивши на найбільше складних машинах — все уладжене для праворуких людей.

І ось питання „права—ліва" має велике значіння при вихованні дітей. Тому добре роблять родичі, що уважають на те, щоб діти завчасу „протегували" праву руку. Всі діти мають схильність уживати рівномірно обі руки, що робить враження ліворукости. І самі діти навіть енергійно бороняться проти такої протекційної поведінки супроти правої руки, так, що треба призадуматися, чи саме рівномірне уживання обох рук не є найприродніше.

Бо щож властиво є „нормальне"? Чому ми так форитуємо праву сторону, що навіть надаємо їй всякі додатні і навіть символічні прикмети. Кажемо: „правий чоловік", „право" (як наука), „він має право" і т. д.

Щодо того істнує кілька теорій. Одна з них — найкраща — пояснює цю нашу „правість" ріжними космічними впливами. Коли людина дивиться на північ, має по правій руці схід, по правій руці світло, по лівій захід — царство темноти. З того поділу світа на світ ночі й дня зродився поділ на сторони, з релігійного ритуалу — призвичаєння; з призвичаєння наше тіло саме в той спосіб уложилось, що праву сторону має ліпше вироблену, як ліву.

Інша теорія каже, що людина виробилася праворукою через боротьбу. Все лівою рукою мусіла охороняти найчутливіше місце свого тіла — серце, а правої уживає до удару. І через те права рука виробилася краще від лівої.

В кожному разі виразний поділ на праву й ліву сторону бачимо тільки в людини. Звірята цього не знають, але чоловікоподібні малпи мають до того деякі схильности.

Здається, що потреба спеціялізації, так сказатиб поділу праці між руками, витворилася рівнобіжно з наростанням чуттєвих комплікацій. Чим тяжчу і більше мистецьку працю мусіла виконати людина, тим більший натиск клала вона на вироблення бодай одної руки і друга мала бути тільки до помочі.

Проблема правої і лівої сторони переходить через усі міти, заборони, містику і через всі фільософії всіх народів. Символічне значіння сторін вияснювали собі люди ріжно, але таки не вияснили, чому з поняттям правої сторони получено всі додатні прикмети.

Одначе коли хтось не відріжнює правої сторони від лівої то це ще не така страшна хиба і не потягає за собою ніяких комплікацій. Зате куди гірша справа, коли люди не відріжняють справ „правих" від „лівих", значить добрих від злих

Іч.

ЖОЛУДЬ І КАШТАНИ — ЦІННИЙ СИРІВЕЦЬ.

В Німеччині ніщо не йде на марне і не нищиться. Всюди на світі диких каштанів ніхто не збирає, хіба діти на забаву. Те саме і з жолуддю. Але не в Німеччині. Там обчислено, що одно каштанове дерево може дати річно 40—300 кг. овочів. Приймаючи тільки 25 кг., то 1 міліон дерев дасть 25 тисяч тон диких каштанів. З тої скількости німці мають: 1 міліон кг. олію для технічних потреб, 1.6 кг. міліона сапоніни до виробу мила і рідин, що їх уживають в гасницях і вкінці 14.4 міліонів кг. мучки, потрібної до виробу крохмалю, замісць рижу й кукурудзи. Ціна дубової жолуди в Німеччині є 25 мк. за 100 кг. З жолуді німці роблять макухи для худоби, та витискають з них олій також для технічних потреб.

Може би так хтось у нас зацікавився тими двома „непотрібними" овочами, що ними тільки діти бавляться?

Іч

З польських справ.

ЛЕДВИ „МАЛА" КОНСОЛІДАЦІЯ.

„Ґазета Польска" помістила довжезну розмову свого представника з полк. Коцом. Отже полк. Коц заявив, що організаційно-персональні зміни в О. З. Н. не обмежуться лише до зміни шефа штабу. Вони торкнуться теж обсягу його особистої діяльности, бо годі кермувати працею О. З. Н. і вести ще окремий відділ, нпр. „Звйонзек Млодей Польскі". Підкреслив, що цей „З. М. П." має бути ідейно-політичною організацією, що визнаючи засади проголошеної декларації, збереже власні організаційні форми, сперті на власній дисципліні та єрархії. Обєднана чи необєднана молодь, якій ці форми відповідають, може вступити до „З. М. П.". Молодь, якій не відповідають форми „З. М. П.", входить безпосередньо в організаційні рямці О. З. Н. зберігаючи власний устрій і власні норми організаційного життя. Важніше від форм є обєднання всіх зусиль праці для спільних цілей, що про них згадує ширше декларація О. З. Н. Підкреслив, що „Звйонзек Млодей Польскі" не має бути ні надрядною ні єдиною формою О. З. Н. між молодю. Далі полк. Коц заявив, що між О. З. Н. і видавництвом „Фалянга", що коло нього гуртується (крайно радикальне крило О. Н. Р.), нема ніякого звязку.

Додав, що О. З. Н. буде спиратися на загально принятому поділі залежно від якости проблем. Штаб буде ділитися на чотири відділи: організаційно-персональний, інформаційний, політичний і технічний. Ці відділи будуть ділитися на відповідні секції і реферати залежно від розміру завдань. Персональний склад штабу, як органу внутрішньої праці, буде не численний. Далі прийде до уніфікації праці в терені. Тимчасовий поділ на „сектори": сільський і міський не відповідає праці в терені. Зате у штабі повстане окремий відділ координації праці молоді. Щож торкається персональної обсади окремих відділів праці штабу полк. Коц відмовився дати інформації. Вкінці заявив, що його декларація, проголошена в лютому ц. р. як ідеольоґічна підбудова О. З. Н. вийшла переможно з вогню публичної критики і тому не бачить причини до якоїнебудь зміни змісту цієї декларації. Щож торкається критики його дотеперішньої діяльности полк. Коц признав, що деякі закиди є слушні. Одночасно секретаріят О. З. Н. повідомив, що дотеперішній заступник провідника „З. М. П." Рутковський призначений провідником цієї організації. В політичних колах говорять у звязку з інтервю полк. Коца, що О. З. Н. зрезиґнував з т. зв. „великої" консолідації і вдоволився „малою". „Велика" консолідація мала обняти теж ендеків, себто „Стронніцтво Народове" і відлом цієї партії О. Н. Р., що гуртується коло щоденника „А Б Ц". Тепер з цих спроб О. З. Н. дефінітивно зрезиґнувало.

Опозиційні пресові органи лише згадали про інтервю полк. Коца. Лише начальний редактор варшавського „Роботніка" б. пос. Недзялковський звернувся до полк. Коца з таким покликом: Чи не було би найрозумніше і найчесніше з державного становища сказати собі в цій політичній ситуації ось-що: Нехай реальні суспільні сили, що консолідують край, виявлять направду свою питому вагу без брехні і без пересади підчас чесних демократичних виборів до національного представництва. Чому Польща має боятися такої проби сил? Чому має боятись її полк. Коц? Адже як сам каже — „вийшов переможно" з вогню публичної критики... Отже просимо: на втоптану землю".

Кружляють поголоски, що уступив шеф пресового бюра ОЗН. Женьчиковський, який прийшов в червні на це становище по полк. Рудніцькім. Тепер пресові справи в О. З. Н. веcтиме Леон Пулавський, голова видавничого т-ва „Рух", який є мужем довіря полк. Медзінського, начального редактора „Ґазети Польскої". А що „Ґазета Польска" стала органом О. З. Н. політичні кола запевняють, що всі пресові справи О. З. Н. будуть під впливом полк. Медзінського.

ФАШИСТІВСЬКА ПАРТІЯ У ЦИФРАХ.

Як виходить зі звіту ґенерального секретаря партії Стераче фашистівська партія має 2,152.000 членів. До цього числа треба додати 82.000 фашистівської університетської молоді, 1,163.000 молоді в рядах чинної боротьби, майже 1,00.000 жінок і 895.000 зорґанізованих рільників. Від нині до партії зачислять 6,122.000 дітей і молоді, які досі виховувались у рядах організації „Балілля".

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Величаве святкування ювилею

ҐЕНЕРАЛА ВОЛОДИМИРА СІКЕВИЧА.

(Допис з Канади).

Ювилейні свята, влаштовані в честь ґенерала Володимира Сікевича в Торонто (Канада), мали величаво-урочистий характер.

У житті канадських українців цей ювилей має історичнотворчу вартість. Добровільно, з вічно живим ентузіязмом у наших серцях, усі без ріжниці політичних і релігійних поглядів шанували українці — українця. В гармонії з проявом такого стихійного віддавання чести і як вияв пошани до почуття канадських українців, мейор міста м-р Роббінс, ґенерал Ренкін, полковник Гантер, редактор „Івнінґ Телеґрам"у м-р Шнайдер, посли Онтерійського Парляменту пп. Ровбак, Мітчел, Сандерс, Конбой, Хухлей та інші прибули особисто на ювилейну академію в Українському Народньому Домі й сердечно вітали Ювилята. Привіти від громадських організацій і військових товариств із Китаю, Манджу-Ді-Го, Туреччини, Болгарії, Сербії, Франції, Німеччини, Бельгії, Румунії, Злучених Держав Пів. Америки, Польщі й інших країн свідчать про українську духову єдність і про високу повагу, якою користується серед українців ґенерал В. Сікевич.

Докладний опис ювилейних свят (порядок церемонії, спис гостей, привіти) буде поміщений у Ювилейній Книзі, яку незабаром видасть Ювилейний Комітет.

Замовлення на Ювилейну Книгу приймає скарбник Комітету, адвокат Т. Гуменюк. Його адреса така: Mr. T. Humeniuk, Manning Chambers 414 Bay St., Toronto, Ont. Canada.

25-ліття заслуженої установи м. Львова.

В дні 25. ц. м. Міська Комунальна Каса Ощадности у Львові відсвяткувала 25-ліття своєї взірцевої кредитово-ощадностевої діяльности. Свято почалось богослуженням, на яке явилися громадно представники влади, війська, установ і преси. В год. 12. відбулася у виповненій по береги салі Великого Театру врочиста академія. По виступі хору „Ехо" промовив президент Н. Р. през. міста Львова д-р Островський. У своїй промові підкреслив д-р Островський велику ролю та заслуги М. К. К. О. в підсиленні господарського життя міста Львова. Переважно дрібні суми, які складали в найповнішім довірю громадяни Львова, дали зчасом міліони, що завдяки взірцевій та розумній кредитовій господарці причинились незвичайно творчо до дальшої розбудови слабших клітин господарського життя Львова. Одна з найбільших заслуг Каси — це її успішна діяльність у часі господарсько-фінансового перелому. Тоді стала вона дійсним джерелом помочі, а нераз і рятунку для захитаних тягарем кризи варстатів праці. Великі і малі спішили до неї по рятунок М. К. К. О. виявила тоді якнайбільше зрозуміння своєї громадянської ролі — не відмовляла нікому кредитової помочі. Цим доказала, що її головне завдання не збирання гроша, але служба у підсиленні й розбудові господарського життя громадян Львова та активна поміч у реалізуванні творчих виявів підприємчивих одиниць. Це правильне становище Каси причинилось у великій мірі до масового поширення ідеї ощадности серед громадян Львова. Довіря до М. К. К. О. та її корисна діяльність стали її єдиним та найбільш успішним пропаґандивним гаслом. З черги заст. воєводи Хмелевський зложив побажання дальших, ще світліших успіхів у пропаґанді ощадности серед громадянства Львова. По промовах през. Пром.-Торговельної Палати д-ра Шарського і представників інших кас краю дир. М. К. К. О. д-р Ст. Ума у гарній промові накреслив історію 25-літнього розвою і праці М. К. К. О. Окрему згадку присвятив дир. Ума молоді, яка за час 25-ліття Каси своїм скромним, зате цінним вкладом причинилася до поширення ощадности. 737 тисяч молоді зложило за 25 літ у касах М. К. К. О. своїх дрібних ощадностей на імпонуючу суму 1.3 міліона золотих. По відчитанні ґратуляційних телеграм хор „Ехо" закінчив маршом Галля цю академію.

X.

——o——

Свято галицьких німців.

50-ЛІТТЯ НІМЕЦЬКОГО ДІЯЧА Р. БОЛЕКА.

Кілька днів тому всі німецькі кольонії Галичини й Волині переслали телеґрамами свої привіти людині, з якою нерозривно звязане життя та розвій цих осель — Р. Болекові, голові надз. ради „Союзу нім. сільських кооператив", що святкував свої 50-ті уродини.

Українські господарські кола знають Р. Болека дуже добре. Ще до війни, як нар. учитель, почав він працювати на кооперативній ниві в німецьких кольоніях Галичини і був основником першої в Галичині німецької райфайзенки у Винниках. Від цього й почався розвій німецької кооперації, що напередодні війни, завдяки праці Р. Болека, мала вже 44 кооперативи, зрештою знищені підчас світової війни зовсім. Перебувши всю воєнну кампанію в однострою австрійського старшини та добувши чимало відзначень, ювилят у 1919. р. вертається до вчительської служби та до праці в царині, якої вже не міг виректися — кооперації. Безупинно в поїздках, на зборах і в роботі, відбудовує Р. Болек знищену війною орґанізацію і в 1922. р. „Союз німецьких хліборобських кооператив" вибирає його головою надз. ради. Величезне довіря до нього, як до людини праці (в цьомуж часі він водночас кінчить вищий учительський курс у Відні), допомагає Р. Болекові в дальших зусиллях і сьогодні стоїть він не тільки на чолі союзу, що має 102 кооперативи, але і є головою Німецької Національної Ради в Галичині, а його заходами розбудовується і львівська німецька школа і молодеча німецька орґанізація, відбуваються хліборобські курси, ростуть нар. доми в німецьких кольоніях і т. д., словом — Ювилят стає у проводі всього зорґанізованого життя галицьких та волинських німців.

Незвичайно скромний і муравлино-трудящий у буденному житті, Р. Болек, сьогодні вчитель німецької ґімназії у Львові, був і є щирим приятелем українців та української кооперації. До квітів та побажань, що їх дістав він від своїх земляків з цілої Польщі, долучують і українці свої найщиріші побажання.

Концентрація червоної армії на Д. Сході.

„Нічі Нічі Шімбун" повідомляє на підставі оповідань подорожніх, які приїхали до Харбіну через Сибір, про концентрацію совітських частин у зовнішній Монголії. **Сибірська залізниця — як оповідають подорожні — переповнена військовими транспортами, які скеровують у сторону Монголії між Красноярськом і Новосибірськом.** Міжнародній поїзд умістили в Красноярську на бічних рейках, де він простояв 36 годин. Подорожним заборонили покидати вагони. За той час крізь стацію переїхало багато військових транспортів.

Проклямували автономію Монголії.

Аґенція Домеї повідомляє: 28. ц. м. **проклямували в Сеюані автономічний монгольський уряд.** Шефом уряду є князь Юн, провідник монгольської ліґи Уланчалі. Монгольський князь Теґ є членом уряду. Автономний уряд буде покищо володіти містами Суюан. Паотов та округами: Уланчай, Сілінголь та Ікчао. Збори монгольського населення рішили також перезвати провінцію Суюан і Чагар на край Кю-Кю. Місто Суюан буде називатися Кю-Кю-Кото.

В Совітах судять священників.

Покінчивши порахунки між собою, сталінівська кліка, щоб затерти неприємне враження, яке залишилось у власних комуністичних кругах після винищення „старої гвардії", кинулась тепер на „спільного ворога", на останки духовенства, яке ще якимсь чудом уникнуло Соловок. Як повідомляє „Таймс" з 25. жовтня, большевицька поліція арештувала в місті Орел (Арйол) православного єпископа Інокентія і разом з ним дванацятьох священників, двох черців і пятнацять світських людей під замітом, що вони належали до „контрреволюційної релігійної організації". Це буде — каже кореспондент „Таймсу" — один з найбільших релігійних процесів, про який загал довідається, бо інші численні процеси і присуди держала влада по найбільшій частині в тайні і світ довідувався про них тільки згодом, припадково.

(УКБЮРО Льондон).

—o—

ПРИКОРДОННІ СУТИЧКИ.

Агенція Домеї повідомляє, що 40 совітських вояків перейшло ріку Тюмен, яка творить границю між СССР і Кореєю та обстрілювало манджурську прикордонну сторожу. Напасників відігнали крісовою пальбою.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— **ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".**

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. 1, телефон 254—46.

— **Філія Союзу Українок** у Львові улаштовує в неділю 31. жовтня в домівці при вул. Сикстуській ч. 46 **Святочні Листопадові Сходини.** Початок в год. 18-ій. Просимо численно явитися. Гостям раді!

— **Місія в Успенській Церкві.** На запрошення Управи Успенської церкви розпочинають у суботу 30. жовтня по Вечірні, яка відправиться в год. 6. вечором, оо. Редемптористи місію, що триватиме до 10. листопада ц. р. включно. Щоденно голоситимуть вони три проповіди: в год. 6. рано по Службі Божій, яка розпічнеться в год. 5.30 і по коротких молебнах в год. 11. рано та 6. вечором. Місію вестимуть оо. Величковський і Стернюк. Дня 10. листопада пополудні торжественний, хресний похід і закінчення місії. Місія відбувається для звеличання 900-ліття віддання в опіку Пр. Діві Марії українського народу князем Ярославом Мудрим.

— **Українські радіоавдиції в тижні від 31. жовтня до 6. листопада ц. р.** В тижні від 31. жовтня до 6. листопада ц. р. передаватиме львівська радіостація чотири цікавіші для українців авдиції. Першою з них буде відчит інж. Романа Голода „Контроля молочности в сільських господарствах" в неділю 31. жовтня в год. 8.30—8.40, що мав відбутися ще мин. тижня. Потім прийде участь нашої співачки Евгенії Ласовської в обідовому концерті в понеділок 1. листопада в год. 13.30—14.45, в якому в її виконанні почуємо арії з оперетки „Вікторія і її гузар" та низку пісень. В середу 3. листопада крім щотижневої газетки в год. 13.45—13.55 під ред. М. Ковалевського почуємо ще в концерті колисанок на цитрі Ол. Ропіцького в год. 19.20—19.35 гуцульську, лемківську й бойківську колисанки, а в концерті трія сальонового тогож дня в год. 20.00—20.45 братиме участь відомий наш челіст П. Пшеничка. Та найцікавіший буде з мистецького боку концерт відомої нашої співачки Марії Сокіл в четвер 4. листопада в год. 17.15—17.50, в якому під акомпаніямент композитора Ант. Рудницького виконає вона низку серенад і пісень Рамо, Франка, Ружицького, Рімський-Корсакова, Буччі, Василенка й інших мистців. Цей концерт що має назву „Серенади й пісні", передаватиме львівська радіостація на всю Польщу.

— **Вистава лікoво-промислових рослин у Чижикові.** Дня 24. жовтня ц. р. розпочав організаційно-плянтаційний відділ при філії „Сільського Господаря" у Львові перший у львівському воєвідстві курс лікoво-промислових рослин для членів секції лік.-пром. рослин при кружку „Сільського Господаря" в Чижикові. Дня 31. ц. м. на закінчення курсу відбудеться й перша українська вистава лікoво-промислових рослин на ЗУЗ, що триватиме до четверга найближчого тижня, себто до 4. листопада ц. р. На отворення вистави запрошено всі доокoличні села враз з духовенством і представників преси.

— **Проти нелеґальної кольпортажі.** Почтові дирекції заборонили вкладати до пересилаємих почтою газет відозви і безадресові друки. Як стверджено, листоноші долучують до газет ріжні реклями і летючки, що викликало протести відборців і видавців часописів. На будуче такі способи доручування летючок недопускальні.

— **Паровий тартак у Добромилі.** З початком листопада ц. р. пустять в рух нововибудований паровий тартак у Добромилі, в якому знайде заняття покищо 50 робітників.

— **Україніка.** Швайцарський щоденник „Ґазет де Льозан е журналь суїз" почав друкувати цикль статтей на українські теми. Автор, якого редакційна замітка представляє як „українського патріота, що живе у Швайцарії і є відомий редакції як людина з незаплямленою честю", підписується ініціялами „Н. Л."; він, як виходить зі статті, належить до уенерівського табору, але зрештою не дозволяє собі на ніякі партійні полеміки, які так прикро вражають у деяких еміґрантських публікаціях у чужих мовах. Перша стаття (п. н. „Доля України") дає короткий, змістовний географічний та історичний огляд, підкреслюючи в ньому незалежні від нас причини упадку нашої останньої держави.

— **Жінка бє адвоката.** На вул. Курковій на адвоката Зарицького напала жінка купця Штедмілера, відомого торговця вином і засипавши його лайкою, побила парасолькою по голові. Є це епільоґ процесу проти її чоловіка, який стріляв до польського журналіста Е. за те, що баламутив йому жінку. Адв. Зарицький як оборонець п. Ш. причинився до увільнення від закиненого йому закиду замаху на життя п. Е. А жінка хотіла, щоби її чоловіка засудили. Адв. Зарицький зробив проти неї карне донесення до поліції.

— **Вбив жінку.** У Добромилі 50-літній купець-мясар Йосиф Вуйцік, батько трьох дорослих дітей, в тому сина по матурі і дочки учениці 8. кл. гімназійної від довшого часу вдержував любовні зносини із служницею. Колиж жінка відправила служницю, це всетаки не отямило Вуйціка. Вуйцік умовився на стрічу зі служницею. Та замість служниці вийшла жінка і стала докоряти чоловікові. Вуйцік добув револьвер і вбив жінку. Після того вернувся до дому, дав дітям 100 зол. на похорон матері, а сам пішов на поліційну станицю, де признався до вбивства. Вбивника арештували.

— **Шантажистки перед судом.** У львівськім окружнім суді відбулася розправа проти двох сестер Піліховських, що займалися кравецтвом, а властиво шантежем на шкоду мужчин, з якими мали зносини. Одна з них натягнула на грубі суми інжиніра Р. у формі аліментації для дитини, вмовивши в нього батьківство. Розправа, що викрила огидні бруди великоміського життя і вивела на денне світло ряд темних типів, скінчилася засудом обох сестер на 4 роки вязниці.

— **Фальшивий інвалід.** Львівський окружний суд засудив на 2 роки вязниці Владислава Янішевського, що на основі фальшивих документів виклопотав собі інвалідську ренту і тютюневий кіоск. Крім того наложено грошеву кару на двох свідків, що зізнавали в його користь.

— **Любовна трагедія.** Службовець деревної фірми „Годуля" в Майдані біля Сколього 27-літній Віктор Пахла хотів женитися з Марією Дутка. Одначе дівчина зірвала з ним і заручилася з якимсь львовянином. Коли вибиралася на вінчання до Львова, заздрісний Пахла пробив її ножем у груди, але поверховно. Опісля тим самим ножем відобрав собі життя. Дівчина не дуже взяла собі його смерть до серця, бо перевязавши собі рану, таки поїхала до вінчання.

— **Львівська хроніка.** Арештовано Маріяна Слівінського, що подаючись фальшиво за маґістратського контрольора, накладав на купців грошеві кари, які ховав до власної кишені. — На Личаківському цвинтарі Анна Біндер згубила тектурову пачку, в якій находилися ріжні золоті річи вартости кількасот зол.

— **Краєва хроніка.** В Бережанах арештовано возьного державної гімназії Петра Поглода під закидом влому і крадежі на шкоду цього заведення. — На дорозі між Перемиловом і Зофіївкою пов. Теребовля хтось ограбив Леопольда Дзюмаґу, забираючи йому револьвер, ровер і кілька золотих. Побитий Дзюмаґа помер на другий день. — У Стрию біля парку Вільшина знайшли на залізничому шляху тіло вояка одного зі стрийських полків, Домініка Скурка, з обтятими по коліна ногами та з потрощеною головою.

— **Ґен. Сікорський зрікається відзначення.** Ґен. Сікорський оголосив у „Курієрі Варшавському" листа з заявою, що зрікається ордеру св. Юрія, який признала йому капітула цього ордеру в Римі. Слід зазначити, що тим відзначенням наділено ряд визначних осіб у Польщі.

— **Великі лісові зловживання.** В державних лісах під Свенцянами викрито великі зловживання, наслідком чого арештували надлісничого інж. Станислава Курчина, лісничих Мих. Пілецького і Мих. Лавриновича та кількох лісних купців. Втрати державного скарбу обчислюють на 120.000 зол.

— **Повісили бандита.** У мокотівській вязниці під Варшавою стратили засудженого на смерть бандита Косінського. Президент Мосціцький не скористав із права ласки та не помилував його.

— **Романтична афера чи маєтковий трік.** Велику сензацію в цілому світі викликала вістка, що в Монте Катіні в Італії 56-літній князь Михайло Радзівіл з Олики (на Волині) заручився з молодою розвідкою, Жанетою Сухестов, б. жінкою Веняміна Сухестов, директора водотягової спілки в Тустановичах під Бориславом. Вона є донькою Йонаса і Кляри Кранців, жидів із Дрогобича і була занята як склепова панна в Берліні. У вродливій дівчині залюбився свояк Венямин Сухестов і оженився з нею. Хоча наділив її достатком, Жанетта розвелася з чоловіком і з малим синком замешкала в Кракові. Не зважаючи на розвід, Сухестов відвідував її часто і старався, щоби вона вернулася до нього з дитиною до Дрогобича. Вона справді зліквідувала мешкання в Кракові, але замісць до Дрогобича поїхала на літо до Італії. Тут познайомилась з кн. Михайлом Радзівілом, який залюбився в ній і рішив з нею оженитись. І от уряд цивільного стану у Пшиґодзіцах під Познанем оголосив недавно в часописах заповідь вінчання кн. Радзівіла із Жанеттою Сухестов. Речинець вінчання ще не визначений, але зачувати, що кн. Радзівіл рішив записати своїй жінці півтораміліоновий маєток. Тільки справа 8-літнього сина пані Сухестов стрічається з трудноцами. Майбутня княгиня, кажуть, хотіла би сина задержати, але Сухестов на це не годиться. Зрештою він переписується зі своєю колишньою жінкою, даючи їй поради та вказівки. Загально думають, що все те тільки заздалегідь умовлений трік з метою заволодіти маєтком кн. Радзівіла.

— **Самоходова катастрофа** склалася біля Радзиміна. З Білостоку до Варшави їхав вантажний самохід фірми Венґелек. Коло моста, що находиться над залізничим шляхом, самохід зустрівся з возом селянина Марціна Дзюри з Мокрого. Щоб оминути віз, шофер скрутив раптом у бік і наїхав на поруччя, яке заломилося, так, що самохід упав із висоти 10 метрів на залізничий шлях. У катастрофі згинули два службовики фірми, а шофер, один робітник і співвласник фірми поломили собі кости. Всіх відставлено до шпиталю.

— **Велитенський морський хижак.** В Маль де Бен французькі рибаки зловили акулу, довгого на 7 метрів, ваги 300 кг. Людожер дістався до сіти і довго не дався витягнути з води, аж поки не приголомшили його ударами.

— Реформа поєдинкових приписів у Німеччині. Наслідком трагічного двобою, в якому згинув редактор „Фелькішер Беобахтер"-а Штрунк, потягнено його противника Кручінера до судової відповідальности. Йому грозить кара від 6 місяців до одного року твердині. У звязку з тим німецька влада заповіла реформу поєдинкових приписів. На будуче вільно буде поєдинкуватися тільки на шаблі. За двобій на пістолети грозить кара. Крім того про всі гонорові афери слід наперед повідомляти поліційну владу, яка може допускати або ні до двобою.

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК": „КІД ҐАЛЯГАД".

Ґалягад, це імя староанглійського лицаря, що ставав в обороні невинних, чесних жінок. Так назвали молодого, здорового парубка, що приїхав із села до міста заробити гроші на викуп поля, а проявив „шляхотні" прикмети. Як кельнер попадае він у середовище „торговців боксерами". Один із таких підприємців помітивши один удар пястуком дужого парубка, має злиживу ідею зробити з нього боксера. Наївний хлопчище, що хоче хутко розбагатіти і приманений славою, піддається тяжкому тренінгові. Фільма складається з цілої низки картин, де бачимо боксерські метчі, деякі зааранжовані справді дуже зручно. Для аматорів боксу це ідеальна фільма: пястуки працюють увесь час. Ясно, що не може тут обійтися без любовної інтриги: боксерські змаги стають часто порахунками, які зводять аражери боксерських змагів. Якщо справді так виглядають закулісові інтриги боксерських метчів в Америці, то із спортом вони не мають нічого спільного. У головних ролях відомий актор Едвард Робінсон, добра артистка Бейт Дейвіс і новий молодий актор, імовірно професійний боксер.

Зі судової салі.

ВІДГОМІН СТАТТЕЙ „НОВОГО СЕЛА".

Провідник Ф. Н. Є. ред. Д. Палів почувся особисто ображеним змістом статтей п. н. „Сокальщина працює", що їх помістив тижневик „Нове Село" у 24. і 25. числі. І тому відповідальна редакторка „Н. С." Софія Король відповідала нині перед суддею **Льокером** за зневагу провідника Ф. Н. Є. ред. Д. Палієва. Обвинувачена боронилася тим, що згадана стаття критикує лише діяльність „палієвців" сокальського повіту, і що наведені в ній факти зовсім не торкаються особи ред. Д. Палієва. До того критика діяльности „палієвців" зі Сокальщини у „Н. С." справедлива, річева та обективна.

Суддя Льокер уневиннив відповідальну редакторку С. Король від вини і кари. В мотивах подав, що з актом обвинувачення могли виступити щонайбільше члени Ф. Н. Є., а не сам ред. Палів. Обвинувачену заступав **адв. д-р С. Шевчук**, ред. Д. Палієва **м-р Жовнір.**

ДРУГИЙ РАЗ ПЕРЕД СУДОМ ПРИСЯГЛИХ.

В пятницю 29. ц. м. станув другий раз перед судом присяглих у Львові 21-літній селянський хлопець **Михайло Іващишин** з Мальчич пов. Городок, якого прокуратор притягнув до відповідальности за злочин зі ст. 154 § 2 і 158 к. к. Акт обвинувачення каже, що дня 10. березня ц. р. учителька Марія Шмідт відобрала у школі в Мальчичах від 12-літнього Івана Сокола картку і піснею, що апотеозує Біласа і Данилишина, бойовиків з ОУН. Слідство виявило, що цю картку з піснею дістав І. Сокіл від свого товариша, 13-літнього Івана Іващишина, братанка підсудного, який передав йому. На основі почерку письма графольоґ Обляс видав опінію, що текст пісні на картці походить з руки підс. Михайла Іващишина. Проти нього відбулася вже 29. вересня ц. р. розправа перед судом присяглих, який по переведеній розправі заперечив вину підс. М. Іващишина (6 голосами „так" і 6 „ні"). Одначе трибунал під проводом предсідника Льокера засистував тоді вердикт суддів присяглих і тому в пятницю 29. ц. м. суд присяглих розглядав ще раз цю справу. Нова лава суддів присяглих, яка видала вердикт у голосній справі Михайла Хомяка, потвердила вину підс. М. Іващишина 11-ма голосами (проти 1-го) і на цій основі трибунал під проводом судді Міхале засудив М. Іващишина на 2 і пів року вязниці. Засудженого боронив адв. **д-р Степан Біляк**, обвинувачував прок. Кілянович.

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

Історія малого пса і великого клопоту.

Просив мене мій знайомий песика і я йому дав. Тим лекше було мені це зробити, що одного дня став я власником пятернят, расових жовтих ямничків і треба було десь їх примістити.

Все булоб гаразд і в порядку. Пес набрав швидко сальонових манір, а господарі набрали до нього довіря і симпатії.

— Одно тільки мене журить — говорив мій знайомий до жінки: — „Жабцьо" не любить, як його хтось за хвіст тягне.

— Хтож його буде тягнути?!

— А гості!?...

— Е, таких гостей нема, щоб тягнули. А як хтось потягне, то також нічого не станеться: пес гаркне, гість сховає руку і по всім.

— А як не сховає?!

— То нехай не дрочить. Зрештою, що таке песя зробить!

— Не можна знати! — сказав пророчим голосом мій знайомий.

І фактично випророчив.

Ні в снах, ні в найчорніших думках не можна було представити собі того, що те песя вичинило.

Почалося від візити.

— Добрий вечір пані.

— Доброго здоровля. Ах ви з синком. Ну, Ромчику, ходи привитайся з Галюсею.

— Ах, пані! Як довідався, що у вас є песик — конче до того песика. Так любить песики, що страх...

— Тільки вважай Ромчику, не дрочи песяти. Галюсю, покажи Ромчикові нашого Жабця.

Діти пішли до кухні, а пані посідали на канапі погуторити.

Нараз крик і то з кухні.

—Ах, то Ромчик.

Може щось песик зробив.

І обі мами кинулись у сторону кухні.

А з кухонних дверей їм на стрічу бігла Галюся з песиком на руках і Ромчик з задряпкою на носі.

— Мамо, він не винен! — кричала Галюся і тулила Жабця до себе.

— М-а-а, він мене покалі-і-чи-в! — ревів Ромчик.

Обі мами якби хто окропом злив.

— Де, як? Ромчику покажи!

Ромчик наставив ніс і показував. Справді пес дряпнув його по носі і місцями виступила кров.

— Бачите, який ваш пес! — сказала мама Ромчика. — Бідна моя дитина. Така покалічена... — і в плач.

— А чого він тягнув Жабця за хвіст — сказала Галюся і собі в плач.

— Я так жартував! — схлипував Ромчик.

— Як можна такого небезпечного звіра тримати в хаті?!! — обурилась гостя.

— Досі не було ніякого випадку. А зрештою, трудно давати йому в хаті намордник — оправдувала і пса і себе пані дому.

— Тут, пані, нема двох думок: ваш пес покусав мого сина і я мушу знати, чи він не скажений!!!...

— Добре, я піду з псом на клініку.

— А син мусить піти до лікаря. Може бути закаження...

— Прошу дуже, на наш рахунок.

— І за ліки я не буду платити.

— Очевидно. Прошу дуже.

— А з тою шрамою на носі. Не можу позволити на те, щоби хлопець з тим ходив.

— Очевидно, пані, очевидно.

— Мушу піти з ним до лікаря-косметика

— Очевидно, прошу дуже.

Гостя вийшла, грюкнувши дверми.

А за кілька днів мій знайомий дістав від адвоката письмо:

„Прошу порозумітися зі мною в справі відшкодування за біль і каліцтво спричинене вашим псом на особі сина мого клієнта"..

— Що робити? — питав мене як експерта, зажурений власник песяти.

— Лїпше пізно, як ніколи. Плюньте на те все бодай тепер, бо треба було плюнути зараз на початку.

Думаю, що послухає мене, бо як ні, то готов дістати ще рахунок за курацію у Пішланах, покураційний побут на Ґрадо а далі й пропозицію на інвалідську ренту для окалічілого Ромчика.

Галактіон Чіпка.

Спорт.

ФІЛІЯ КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩЕТАРСЬКОГО КЛЮБУ У ЛЬВОВІ

повідомляє, що зимова заправа лещетарів відбувається правильно кожного вівтірка і четверга від год. 15.30 на площі Сокола-Батька. Заправу для жінок веде п. Сенчина, для мужчин п. **Рибачек**. **Виділ.**

ЗДОЛБУНІВ. ГАРТ — СТШЕЛЄЦ 1:1.

Змагання за мистецтво м. Здолбунова. При стані 1:1 наша дружина зійшла з гриша на приказ провідника секції. Причиною такого рішення було фатальне суддювання тренера Стшельца. Верифікаційна комісія змагань признала з уряду неправильність суддювання і Гартові віддала **друге місце в турнірі та віцемистецтво м. Здолбунова**. Перше місце і мистецтво здобув КПВ.

МІЖНАРОДНІ ЗМАГАННЯ.

З приводу чеського державного свята 28. жовтня відбулися такі змагання:

ПРАГА. Славія (Прага) — Адміра (Відень) 2:2 (1:2).

МОР. ОСТРАВА. Шл. Острава — ФЦ. Він 5:1.

ПРАГА. Чехословаччина — Латвія 25:21. Змагання в „баскеболю".

Інші змагання.

Репрезентація Словаччини — Репрезентація Підкарпаття 2:0.

ХЕБ. Спарта (Прага) — С. К. Хеб 10:1.

Премії переможним репрезентаціям.

Грачі чеських професійних дружин дістають на випадок перемоги різні премії. Тепер дістали грачі національного тіму, що виграв з Австрією у Празі, по 500 кч. премії, а грачі тіму Прага, що виграв у Відні, по 300 кч. премії.

АРМІЯ 120.000 СОКОЛІВ НА МАНЕВРАХ.

41.000 бігців на старті.

На 1938 рік скликає чеська сокільська централя свій 10-ий Всесокільський Здвиг. Одною з генеральних пропагандивних проб до цього здвигу була велика сокільсько-спортова імпреза, що відбулася 28.10. ц. р. у 19-ті роковини віднови чеської державности.

З Праги розбіглися у вівторок 26. 10. ц. р. в год. 8-ій увечір сокільські бігуні в 10-ох напрямах до всіх окраїн чехословацької держави. Понесли вони радісну вістку, що підготовні праці до Всесокільського Здвигу вже почалися. Ця вістка пригадувала всім сокільським гніздам їхній обовязок супроти власної організації, нації та держави.

Окрім головних ліній штафетового бігу відбігали променями з менших вогнищ інші штафети, що несли вістку до найменших закутин краю — сіл, присілків і навіть там, де нема досі сокільських гнізд. Ранком 28. 10. ц. р. закінчилася ця імпреза.

В головному бігу штафет взяло участь 41.000 соколів і сокілок. Крім соколів брало участь в імпрезі 2.500 наколесників, 560 мотоциклістів і кількасот авт та кінних їздців. День і ніч бігли гінці, не зважаючи на дощ, холод і тяжкий терен. Довжина дороги, куди бігли головні дружини гінців, була 4.184 кільометрів. Цю дорогу пробігли гінці в часі 194 годин і 42 хвилин.

Ця спортова сокільська імпреза була у своїх розмірах велитенська. Взяло в ній участь понад 120.000 соколів, сокілок і сокільського доросту. (Обчислення з вечора 28. 10. ц. р.).

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

NASZA PRZYSZŁOŚĆ. Warszawa, październik 1937. Nr. LV.

PION, tygodnik literacko-społeczny. Warszawa, 21. października 1937. R. V. Nr. 42.

BULLETIN DE BUREAU DE PRESSE UKRAINIEN. Paris, le 10. Octobre 1937. Nr. 25—26.

—o—

Театри.

Великий Театр:

Субота 30. X. год. 7.30 „Завтра неділя".

Неділя 31. X. год. 12 впол. „В святоиванську ніч" казка для дітей; год. 3.30 попол. „Завтра неділя"; год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Театр Ріжнородностей:

Субота 30. X. год. 7.30 веч. „Жабонька"
Неділя 31. X. год. 3.30 попол. „Жабонька"; год. 7.30 веч. „Жабонька".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БЕРЕЖАНИ:
30. X. Шалапут.
31. X. Довбуш.

ЗОЛОЧІВ:
2. XI. Циганський барон.
3. XI. Орленя.
4. XI. Шаріка.
5. XI. Ніч під Івана Купала.
6. XI. Муж двох жінок.
7. XI. Довбуш.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ПЕРЕМИШЛЬ (саля Робітничого Дому):
3. XI. Хмара.
4. XI. Маруся Богуславка.
5. XI. Ніч під Івана Купала.

З Перемишля Театр виїздить на Лемківщину — Дубецько, Динів, Березів, Сянік, Риманів, Лісько.

КІНА.

АПОЛЬО: „Я була шпіоном" (Фрайлайн Доктор).
АТЛЯНТИК: „Кід Галягад".
ВАНДА: „Шифра 77", „Бенгальський тигр".
ГРАЖИНА: „Тайни жовтого міста".
ЕВРОПА: „Їх сто й вона одна" (Д. Дурбін).
КАСІНО: „Ескапада" з Марл. Дітріх.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Пропавший острів" і комедія „Парада ніжок".
МЕТРО: „Сан Франціско" та ревія.
МІРАЖ: „Потвора" (Гарі Баур).
МУЗА: „Камеліова дама".
ПАКС: „Діти щастя" з Ліл. Гарвей.
ПАЛЯС: „Зоря Рівієри" з Ерною Зак.
РАЙ: „Княжа".
РІЯЛЬТО: „Бургтеатер".
СВІТ: „Легія пропащих" і „Бродвей Біл".
СТИЛЕВЕ: „Варієте" і ревія „Ані Льондон ані Рим".
ТОН: „Втеча Тарзана".
УТІХА: „Тіні минулого" та ревія.
ХИМЕРА: „Танго залюблених". —

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Теплиці, Шмекс, Піщани — славні живці Чехословаччини".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 30. жовтня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Пісеньки, музика, 18.00 Оп. мельодії, 22.30 Танк. музика; БІЛГОРОД 18.20 Форт., 18.50, 19.00 Спів, 22.20 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05, 12.30 Садьон. музика, 17.30 Циг. музика; ВІДЕНЬ 15.15 Концерт мандолиністів, 19.30, 20.00 21.00 „Фатиніца" оп. Супе, 21.40 Віольончели; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Музика, 22.30 Концерт; КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Концерт малого хору; ПРАГА 12.35 Концерт військ. орх., 17.55, 18.00 Моцартівський концерт, 20.55, 21.00 Концерт, чеська музика, 22.30 Танк. музика; РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 18.15 Для наймолодших, 18.45 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт; РИМ 19.20 Розр. музика, 20.50 Скеч, 21.00, 22.00 „Фраскіта" оп. Легара.

Неділя, 31. жовтня 1937.

БЕРЛІН 12.00 Музика малої орх., 16.00 Дві години в театрі, розр. концерт, 19.45 20.00, 21.00 Спів, музика; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.50 Циг. музика, 17.00 Спів, 18.10 Форт., Лістові твори, 22.30 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 15.40 Форт. квартет ц-моль Штравса, 16.45 Діти перед мікрофоном, 18.00 „Відень у пісні" вес. муз. авд., 19.35 Спів, Ботман бас-баритон, 22.30 Так танцюють у Відні, вес. танк. мельодії; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Семигородські пісні та балади, хор, 15.00 Вес. мельодії, 19.10 Гарні мельодії; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.00, 18.00 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Конзуельо" оп. Рендана; МІНХЕН 20.00 21.00, 22.00 „Продана наречена" оп. Сметани; ПРАГА 19.10 Нар. пісні, 21.00 „Викрадення зі сераю" оп. Моцарта (II. дія); РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Орх. концерт, 21.15 Пісні, 21.45, 22.00, 23.00 „Ле капріс де Маріянне" ком. Місета; РИМ 20.30, 21.30, 22.00 Розр. музика, 21.00 Комедія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 30. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Співаймо пісоньки, авд. для шкіл; 11.40 Легенди з пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Мистецький танок, орх., скр., форт., 13.45 Концерт бажань; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Про Івася, що псам шив чоботи" на осн. казки Ю. Словацького; 16.15 Фантазії на теми відомих пісень, орх. (у програмі **В. Барвінський: Мініятури на тему українських нар. пісень**), 16.45 Отворення радіовистави в Бидгощі; 17.00 Як король подорожував до Піщини і відвідував канал Огінського; 17.15 Від Атен до Байрайту: Мигунці з історії опери; сопр., тенор, форт.; 17.50 Наша програма; 18.00, 18.05 Спорт; 18.10 Камер. концерт, форт., скр., віол., 18.30, 18.55 Програма на завтра; 18.35, 19.50 Актуальна гутірка; 19.00 Шлеські заузульки, авд. для дітей. Задушний день, літ.-муз. авд., 20.00 „Раз — то мало" найгарніші мельодії із жовтня; 20.45 Веч. деник, Акт. гутірка; 21.45 Скеч: „По-американськи"; 22.00 Орх. концерт, Марія Фіренца, сопран, Лядіс Кепура тенор; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з гр. пл.; у перерві год. 23.10 „Із Франевих задач", „Меч", „Перегони".

Неділя, 31. жовтня 1937.

8.00 Сигнал часу; 8.05 Ранішній деник; 8.15 Для села: Хліб. Ґазетка; 8.30 **Контроля молочности у селянських господарствах, в українській мові виг. інж. Роман Голод;** 8.40 Бах: Адажіо, пл., 8.45 Пробуємо масло в Берліні; 10.30 Оркестри та солісти, пл.; 11.30 Актуальний репортаж із життя; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Симф. поранок: орх., скрипка; 13.00 Останні вистави у Львові; 13.10 „Казково-колірова" фрагм. із нов. Севера; 13.30 Музика; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів; 15.00 Настроєва музика з пл.; 15.10 На ласкавім хлібі; 15.20 Музика з пл.; 15.30 Народній промисл і умовини його розвитку; 15.45 Для дітей: Виімок із „Книжки джунглів", Музика з пл.; **16.05 Концерт солістів: Твори Миколи Лисенка у 25-ліття смерти композитора вик. Михайло Голинський тенор, Галя Левицька фортепіян;** 16.45 Авиація та життя; 17.00 Концерт легкої і танк. музики: спів, скрипка; у перерві в год. 18.00 День ощадности; 18.35 Театр Уяви: „Самаритянин з-під Сольферіно" Франка Лєбрехта; 19.35 Авд.: Осінню; 20.00 Шубертові твори у вик. Я. Фінклера (бас) і гр. пл., 20.35, 21.00, 21.01 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. деник; 21.15 Комеро на підлашші, вес. авд. у вик. Ю. Тепи і Зб. Лічинського; 22.00 Сонати на альтівку та форт.; 22.35 Танк. музика з пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

БІРЖА.

Львів, 29. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·43, 89·06, Доляри американські 5.29·00, 5.26·50, доляри канад. 5.29·00—5.26·50, Фльорени гол. 293·12—291·40, Франки фр. 18·05—17·55, Франки швайцарські 122.30—121·50, Фунти анґл. 26·28—26·12, Гульдени данц. 100·29—99·80, Корони ч. 17·50—16·50, Кор. дан. 117·29—116·43 Кор. норв. 132·03—131·05, Корони шв. 135·48—134·50, Ліри, італ. 21·60—21·00, Марки фінлянд. 11·61—11·29, Марки нім. 121·00 — 115·00, Шилінґи австр. 98·00—97·00, Тель Авів 26·20—25·90. Марки нім. срібні 127·00 — 121·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·00, 55·25, 3 інв. 1 ем 68·50, серія некот., 3 пол. інв. 2 ем 69·50, серія 63·50, 4 консол. 58·50.
Тенденція дещо сильніша.

Папери.

Банк Польський 106·00 Цукор 34·00 Вугіль 23·00, 23·25, Лільпоп 50·40, Моджеїв 10·00, Островець 25·00, Стараховичі 30·50, Габербуш 41·00.
Тенденція неодностайна.

Збіжжя.

Лен	47·50—48·00
Сімя конон.	37·50—38·50
Ріпак озим.	58·00—59·00
Ріпак літний	53·00—54·00

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 27. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·80 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак.	2·80 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	4·40—4·45 зол.

Тенденція на масло і молоко слаба, на яйця вдержана.

ОПОВІСТКИ.

У 900-ліття віддання в опіку Пр. Діви Марії Українського Народу князем Ярославом Мудрим відбудеться в часі від 30. жовтня до 10. листопада 1937 в церкві Успення Пресвятої Діви Марії (вул. Руська) СВЯТА МІСІЯ під проводом оо. Редемптористів. В суботу 30. жовтня в год. 18 (6. вечір) Вечірня, опісля Вступна проповідь. Щоденно від 31. жовтня до 10. листопада 1937 в год. 5.30 вранці Служба Божа, опісля проповідь. В год. 11 вранці і 18 (вечір) короткий молебень, опісля проповідь. 10. листопада 1937 пополудні великий хресний похід, уділення св. Апостольського Благословення і закінчення св. Місії. — **Управа Успенської Церкви.**

Загальні Збори Товариства „Молода Громада" відбудуться 14. листопада в год. 10. рано в домівці Т-ва з таким порядком нарад: 1. Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 2. Звіти з діяльности. 3. Звіт Контрольної Комісії і уділення абсолюторії уступаючій Раді. 4. Вибір Голови, заступника Голови і 5 членів Ради Т-ва. 5. Вибір трьох членів Контрольної Комісії. 6. Внески і запити. 1972

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ВДОВА по священику, в середнім віці прийме управу домашнього господарства у самітнього священика. Зголошення слати: О. Б. Золочів, ул. Легіонів 26 6. 1975 1—2

НАУКА

ТАНЦІВ вчить першорядно збірно і відділько „Mondain", Сикстуська 28.

МЕШКАННЯ

КАВАЛЄРСЬКИЙ покій, осібний вхід до винайму зараз. Геника 30. I. пов. 1973 1—2

ТРИКІМНАТНЕ повнокомфортове коридорне сонячне гарне мешкання до винайму. Длугоша 37. 1961 2—2

КУПНО - ПРОДАЖА

ГОДИННИКИ Omega, Tissot, Cyma, дешево поручає Фірма Л. Розважевський, Львів, Академічна 2, готель Жорж. 1962 1—7

ЗАЛІЗНІ ПЕЧІ і частини, комплетні кухонні виправи, приладдя, поручає Ренчнер, Легіонів 37. 1789 6—6

РІЖНІ

МАШИНИ до шиття, грамофони, скрипки, мандоліни направляє добре, дешево Новацький, Львів, Городецька 63. 1966 1—3

ВЗОРИ до гафту, найдешевше, наймодніші. Рисівниче заведення, Львів, Гетьманська 24. 4—6

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня шкла А. Тортен тепер **Бема 12 а. тел. 224-81.** 1959 2-10

ОГОЛОШЕННЯ.

І. Оголошення.

Управа „Карпатії", Товариства взаїмних обезпечень на життя у Львові
повідомляє, що

НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства відбудуться 22. листопада 1937 р. в год. 17. у власній домівці Товариства у Львові Ринок 38. II. пов. з таким порядком нарад: 1) Відкриття Надзвичайних Загальних Зборів і вибір предсідника. 2) Сплата основного капіталу. 3. Устійнення та преділ нового числа представників членів в поодиноких виборчих округах у звязку зі сплатою основного капіталу. До повищого порядку нарад може 1/5 частина представників зголосити додаткові справи, що мали би бути поміщені на денному порядку нарад, одначе теке жадання поміщення окремих справ на порядку дня слід зголосити Управі Товариства не пізніше як на 14 днів перед речинцем Загальних Зборів (§ 28 стат.-.

У Загальних Зборах беруть участь згідно з § 29. стат. представники Членів і представники власників уділових листів, яким висилається рівночасно ще окремі запрошення. 1971

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.